

Česká zemědělská univerzita v Praze

Institut vzdělávání a poradenství

Katedra profesního a personálního rozvoje

„Role celoživotního učení v rámci odborného vzdělávání“

Bakalářská práce

Autor: **Ing. Soňa Kosmáková**

Vedoucí práce: Mgr. Jiří Votava, Ph.D.

2015

PROHLÁŠENÍ

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci na téma:

„Role celoživotního učení v rámci odborného vzdělávání“

vypracoval/a samostatně a použil/a jen pramenů, které cituji a uvádím v seznamu použitých zdrojů.

Jsem si vědom/a, že odevzdáním bakalářské práce souhlasím s jejím zveřejněním dle zákona č. 111/1998 Sb., o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů, ve znění pozdějších předpisů, a to i bez ohledu na výsledek její obhajoby.

Jsem si vědom/a, že moje bakalářská práce bude uložena v elektronické podobě v univerzitní databázi a bude veřejně přístupná k nahlédnutí.

Jsem si vědom/a že, na moji bakalářskou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb., o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů, především ustanovení § 35 odst. 3 tohoto zákona, tj. o užití tohoto díla.

.....
(podpis autora)

V Praze dne 31.března 2015

Poděkování:

Velmi ráda bych na tomto místě poděkovala vedoucímu této práce panu **Mgr. Jiřímu Votavovi Ph.D.** za účinnou pomoc při zadání a výběru tématu s přihlédnutím na mé pracovní zaměření a za následné cenné rady a konzultace v průběhu realizace práce, bez nichž by nebylo možno tuto práci dokončit v této podobě.

Abstrakt

Bakalářská práce na téma „Role celoživotního učení v rámci odborného vzdělávání“ je zaměřena na vzdělávání dospělých v rámci jejich pracovního uplatnění. Vzhledem k mému současnému zaměstnání, zaměřenému na oblast ekonomiky a účetnictví jsem jako cílovou skupinu zvolila technicko-hospodářské pracovníky, se zaměřením na ekonomické činnosti. V teoretické části jsou vysvětleny základní pojmy týkající se zkoumané oblasti. Praktickou část jsem řešila formou dotazníku, který zjišťuje u vybrané skupiny respondentů základní informace o dosaženém vzdělání, oboru současného zaměstnání a všeobecných názorech na vzdělávání dospělých. Nejdůležitější část dotazníku je zaměřena na názory o roli celoživotního vzdělávání u dotazovaného. Závěrečná část této bakalářské práce je zaměřena na zhodnocení zjištěných skutečností.

Klíčová slova

celoživotní vzdělávání
formy vzdělávání
metody vzdělávání
osobní rozvoj

Abstract

The bachelor thesis on theme „Role of lifelong learning in vocational education“ is focusing on adults and education at their profession. I had chosen technical-economic employees with economically focused activities as my target group, due to my current job which is focused on economy and accounting. Thesis contains three main parts. The first part is theoretical and describes basic terms which are related to researched area. The second, practical part, collects data acquired from target group in the form of a questionnaire. The questionnaire acquires information about achieved education, field of a current job and furthermore, examines opinion of each respondent on topic of lifetime learning. The most important part of questionnaire is focused on the role of lifelong education in respondent's life. The third and final part of this thesis processes and evaluates obtained data.

Key words

lifelong learning
forms of education
education methods
personal Development/growth

Obsah

1.	Úvod	13
2.	Cíle a metodika práce	14
2.1.	Cíle práce.....	14
2.2.	Metodika práce	14
3.	Teoretická část	15
3.1	Vývojové fáze dospělosti	15
3.1.1	Mladá dospělost.....	15
3.1.2	Střední dospělost.....	15
3.1.3	Starší dospělost	16
3.2	Vzdělávání.....	16
3.3	Celoživotní učení.....	19
3.4	Formy vzdělávání dospělých.....	22
3.5	Metody výuky	23
3.6	Význam vzdělávání dospělých.....	25
4	Praktická část	27
4.1	Dotazníkové šetření.....	27
4.2	Formulace hypotéz	27
4.3	Zpracování dotazníkového šetření	28
5	Závěr.....	50
6	Použitá literatura.....	52
7	Příloha.....	53

Seznam tabulek

Tabulka 1 - Klasifikace ISCED.....	17
Tabulka 2 - Pohlaví respondentů.....	29
Tabulka 3 – Věk respondentů.....	30
Tabulka 4 - Vzdělání respondentů.....	30
Tabulka 5 - Obor vzdělání.....	32
Tabulka 6 - Výběr oboru zaměstnání	33
Tabulka 7 - Obor současného zaměstnání.....	34
Tabulka 8 - Získání zaměstnání.....	35
Tabulka 9 - Zájem o vzdělávací akce	36
Tabulka 10 - Motivace k práci	37

Tabulka 11 - Motivace k zaměstnání	38
Tabulka 12 - Rozhodování o učení.....	40
Tabulka 13 - Učení se novým tématům.....	40
Tabulka 14 - Prohlubování současných znalostí	41
Tabulka 15 - Rozvíjení odborných vědomostí.....	42
Tabulka 16 - Učení se zálibám	42
Tabulka 17 - Poslech, přednášky.....	43
Tabulka 18 - Procvičování dovedností.....	44
Tabulka 19 - Práce ve skupině	44
Tabulka 20 - Samostudium.....	45
Tabulka 21 - Učení s podporou počítače.....	46
Tabulka 22 - E-learning.....	46
Tabulka 23 - Formy studia	47
Tabulka 24 - Textová on-line komunikace.....	48
Tabulka 25 - Internetová telefonie	49
Tabulka 26 - Sociální síť.....	50

Seznam obrázků

Obrázek 1 - Struktura školství ČR	17
Obrázek 2 - Pohlaví respondentů	29
Obrázek 3 – Věk respondentů	30
Obrázek 4 - Vzdělání respondentů	31
Obrázek 5 - Obor vzdělání	32
Obrázek 6 - Výběr oboru zaměstnání.....	33
Obrázek 7 – Obor současného zaměstnání.....	34
Obrázek 8 - Získání zaměstnání	35
Obrázek 9 - Zájem o vzdělávací akce	36
Obrázek 10 - Motivace k práci	37
Obrázek 11 - Motivace k zaměstnání	39
Obrázek 12 - Rozhodování o učení	40
Obrázek 13 - Učení se novým tématům	40
Obrázek 14 - Prohlubování současných znalostí.....	41
Obrázek 15 - Rozvíjení odborných vědomostí.....	42
Obrázek 16 - Učení se zálibám.....	42

Obrázek 17 - Poslech, přednášky	43
Obrázek 18 - Procvičování dovedností	44
Obrázek 19 - Práce ve skupině	44
Obrázek 20 – Samostudium	45
Obrázek 21 - Učení s podporou počítače	46
Obrázek 22 - E-learning	46
Obrázek 23 - Formy studia	47
Obrázek 24 - Textová on-line komunikace	48
Obrázek 25 - Internetová telefonie	49
Obrázek 26 - Sociální sítě	50

1. Úvod

Současná situace na trhu práce je charakterizována vysokou nezaměstnaností. Z tohoto důvodu je jedním z nejdůležitějších faktorů vzdělání uchazeče o práci. Ani zaměstnaní lidé však nemohou usnout na vavřínech. Situace ve většině oblastí je taková, že se velmi rychle mění veškeré okolnosti a legislativa v dané oblasti.

Z výše uvedeného důvodu jsem si vybrala bakalářskou práci na téma „Role celoživotního učení v rámci odborného vzdělávání“. Hlavním účelem této práce je rozšíření pojmu celoživotního učení. Toto téma je zajímavé nejen pro mě, ale i pro široké okolí. Každý z nás by se měl zamyslet nad svým vzděláním a položit si důležité otázky. Je naše současné vzdělání dostatečné pro současný trh práce? Dosáhla jsem v tomto ohledu maxima, nebo je v mých možnostech se nadále vzdělávat? Nemohu si změnit svou kvalifikaci a najít pro sebe lepší práci?

Toto téma jsem si vybrala proto, že velkou část mého života hrála, hraje a celý život bude hrát důležitou roli škola. Myslím si, že je potřeba se neustále zdokonalovat ve všech činnostech, mezi které samozřejmě patří i vzdělávání. Asi největší chybou každého z nás by bylo si myslet, že střední (případně vysokou) školou všechno učení končí. Tyto instituce nám dají všeobecný přehled ve studované oblasti, ale každý zaměstnavatel má trochu jiné požadavky. Každému z nás musí být jasné, že musíme znovu „zasednout do školních lavic“ a oprášit si a samozřejmě rozšířit své znalosti. Toto platí i pro mé současné zaměstnání účetní. Jedná se o oblast, kde je inovace mých znalostí pro výkon mé práce velmi důležitá. V této oblasti se každoročně (někdy i vícekrát do roka) mění legislativa. Bez nastudování nových zákonů by byla řekněme „nesprávně“ prováděna má práce. Zároveň by se mé vzdělání stalo na trhu práce neuplatnitelné (*mimochodem je to i jeden z důvodů proč jsem začala studovat tuto školu*).

Cílem práce je analyzovat názory a zkušenosti technicko - hospodářských pracovníků podniků zaměřených na ekonomické činnosti v oblasti celoživotního učení, zjistit jejich vybrané vzdělávací strategie, organizační formy a metody vyučování. Určit význam a funkce celoživotního učení pro výkon profese a fungování podniků. V teoretické části se zabývám obecným vysvětlením odborného vzdělávání a celoživotního učení, jejich forem a metod k tomu využívaných. Přiblížením důvodů vedoucích k celoživotnímu vzdělávání. Další důležitou částí této práce je sestavení výzkumného dotazníku jeho rozeslání mezi zkoumanou populaci. V praktické části se snažím nejprve formulovat hypotézy. Na základě analýzy

sebraných dat budou tyto hypotézy buď potvrzeny, nebo vyvráceny. Na závěr této práce shrnu všechny poznatky a zamyslím se nad stanovenými hypotézami.

2. Cíle a metodika práce

2.1. Cíle práce

Cílem bakalářské práce je objasnit pojem celoživotního učení široké veřejnosti. Nejde jen o prosté definování základních pojmů, ale i o zamyšlení se nad potřebami zaměstnavatelů a zaměstnanců v dané oblasti. Vzhledem k mému oboru vykonávané práce jsem tuto oblast omezila na vzdělávání technicko - hospodářských pracovníků, jejichž pozice jsou ve vybraných organizacích zaměřeny na oblast ekonomiky a účetnictví.

2.2. Metodika práce

V teoretické části budou vysvětleny základní pojmy týkající se celoživotního učení. Tato část je zpracována na základě dostupné literatury. Zdroje jsou uvedeny v seznamu použité literatury. Teoretická část je rozdělena na dvě základní části. První část se věnuje všeobecně celoživotnímu učení. Druhá část je zaměřena na metody a formy využívané při vzdělávání dospělých.

Praktická část je zaměřena na dotazníkové šetření. V rámci tohoto průzkumu bylo osloveno 63 zaměstnavatelů ze soukromého a státního sektoru. Dotazník byl rozeslán elektronickou formou pomocí e-mailu. V rámci této práce byly formulovány hypotézy, které jsou blíže popsány v této části. Další část je zaměřena na analýzu sebraných dat a potvrzení (vyvrácení) formulovaných hypotéz. Výsledky dotazníkového šetření jsou pro přehlednost graficky zobrazeny „koláčovými grafy“.

V závěrečné části budou všechny získané poznatky shrnuty a vyjádřím zde svůj vlastní názor na zjištěné skutečnosti. V příloze této bakalářské práce bude přiložen originál rozesílaného dotazníku.

3. Teoretická část

3.1 Vývojové fáze dospělosti¹

3.1.1 Mladá dospělost

Věkové vymezení této fáze je 20 – 35 let. Pro toto období je charakteristickým znakem doba nadějí a jejich postupné naplňování. Každý mladý člověk má v této době spoustu plánů do budoucnosti a většinu těchto plánů (pokud jsou reálné) je ještě možné uskutečnit. V tomto věku jsou lidé velmi vnímaví ke svému okolí, osvojují si nové sociální role a získávají nové zkušenosti. Významný je rozhodovací proces. Většina rozhodnutí, která jsou v tomto období učiněna, jsou závažného charakteru z důvodu velkého dopadu na následující vývojové etapy. Tato rozhodnutí mohou být často nezvratná. Dalším charakteristickým rysem tohoto období je stabilizace profesní role. Mezi charakteristické rysy mladého pracovníka řadíme: nadšení, odvahu, ochotu riskovat, optimismus, sebejistotu, pružnost, netrpělivost a odolnost vůči zátěži.

3.1.2 Střední dospělost

Věkové vymezení této kategorie je 35 – 45 let. Toto období je charakterizováno tzv. krizí středního věku. Jedinec se zabývá sám sebou, bilancuje minulost, uvědomuje si jak je zranitelný. Snaží se o korekci svých představ o budoucnosti, smyslu svého života a mění své cíle, aby lépe odpovídaly realitě. V tomto období je také jedna z posledních možností něco změnit. Výrazným prvkem je pak stereotyp životního stylu a fixace sociálních rolí. Profesní role člověku přináší uspokojení ze seberealizace, určitou společenskou prestiž a samozřejmě finanční ohodnocení. U žen dochází v tomto věku ke změně z role matky. Ženy poté kladou důraz na osobní úspěch a sebeúctu. V tomto období je také potřeba přehodnotit svoji identitu, aby byla připravena na období stárnutí. U každého člověka se uvolňují některé vazby na ostatní členy rodiny, případně sociální skupiny. S touto změnou přichází i změna vztahu k hodnotám. Identitu ovlivňuje pro ostatní nesdělitelná osobní zkušenost a hledání skutečného naplnění svého života.

¹ HUSA, J. a J. VOTAVA. *Odborné vzdělávání a celoživotní učení v kontextu vývoje venkovského prostoru v ČR str. 76 - 80*

3.1.3 Starší dospělost

Věkové vymezení této skupiny je 45 – 60 let. Tento věk je charakteristický stárnutím a s tím spojeným úbytkem kompetencí. V tomto období je potřeba, aby se jedinec přizpůsobil změnám a uměl reálně odhadovat své možnosti. Utvořit si však reálný odhad bývá v praxi velmi složité a často dochází k přeceňování nebo nedoceňování vlastních kompetencí. Většina lidí v tomto věku již nestojí o změnu a chce žít v tom co je pro něj dobré a přijatelné. U každého člověka je také jiné tempo stárnutí a často bývá i rozdíl mezi chronologickým a biologickým věkem. Tento důvod je vysvětlován faktem, že biologický věk do značné míry ovlivňuje genetika. V poznávacích procesech se u starších lidí projevuje lepší využití všech dostupných informací. Je pro ně pak jednodušší integrovat a koordinovat získané znalosti v jeden celek. V kontextu různých situací pak používají komplexní uvažování. U jedinců se nejvíce rozvíjejí praktické a profesní kompetence, ale snižuje se vrozená intelektová kapacita. Stárnoucí člověk je zároveň méně flexibilní, zároveň i pomalejší. Hůře se učí nové a má horší mechanickou paměť. Učení a rozvoj kompetencí musí tudíž probíhat jiným způsobem.

3.2 Vzdělávání

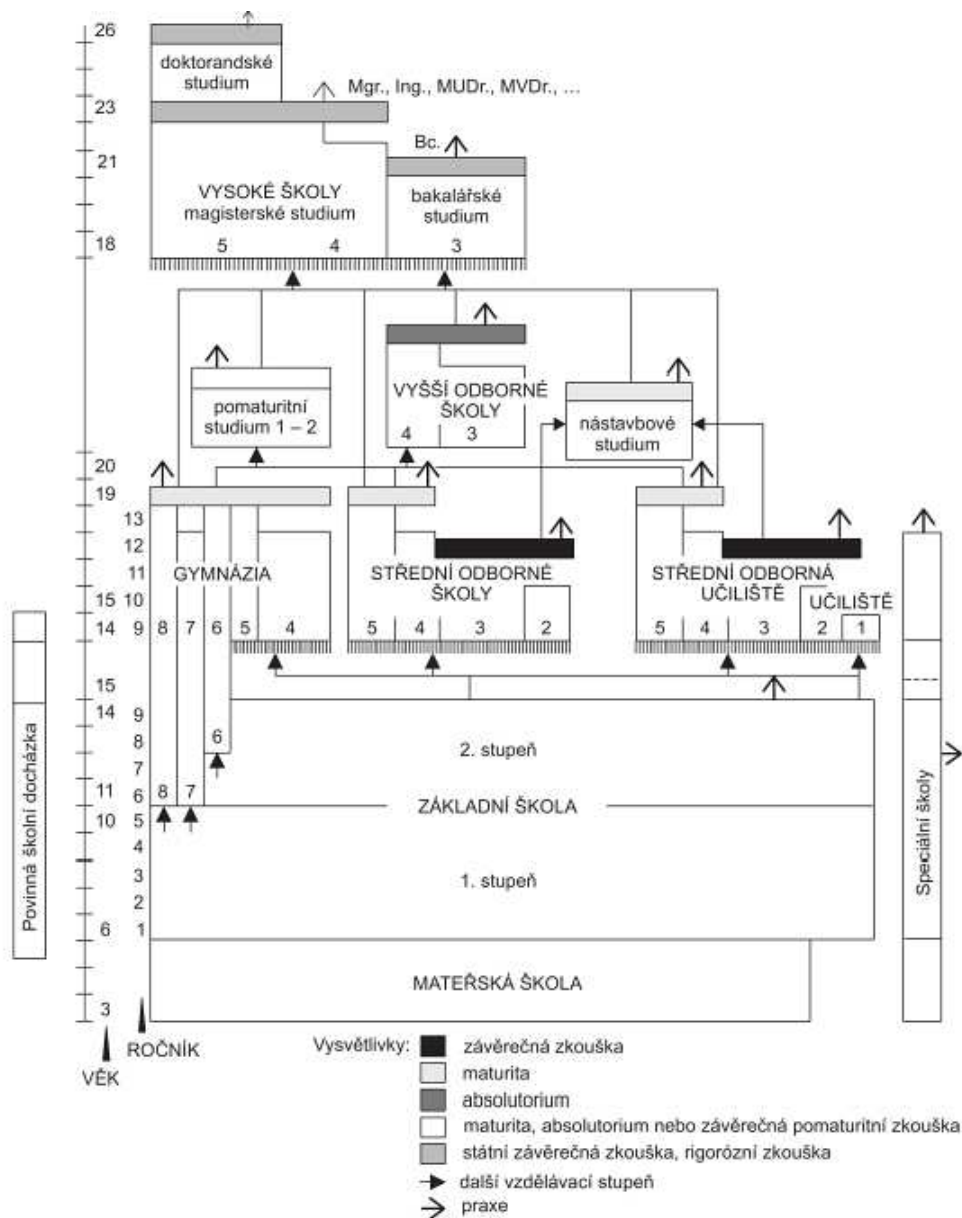
Vzdělávání můžeme rozdělit na dvě základní skupiny.

- **Počáteční vzdělávání** – jedná se o formalizované učení před vstupem na pracovní trh. V rámci mezinárodní klasifikace stupňů vzdělávání jde o úroveň ISCED 0 – 6.

Kód	Úroveň vzdělání	Název úrovně
0	ISCED 0	Preprimární vzdělání
1	ISCED 1	Primární vzdělání
2	ISCED 2	Nižší sekundární vzdělání
3	ISCED 3	Vyšší sekundární vzdělání
4	ISCED 4	Postsekundární neterciární vzdělání
5	ISCED 5	Terciární vzdělání - první stupeň
6	ISCED 6	Terciární vzdělání - druhý stupeň

Tabulka 1 - Klasifikace ISCED²

Věk ukončení počátečního vzdělávání je individuální u každého člověka. Rozhodujícím faktorem je dosažené vzdělání. Věkovou strukturu v závislosti na dosaženém vzdělání ukazuje obrázek číslo 1.

Obrázek 1 - Struktura školství ČR³

² http://www.czso.cz/csu/klasifik.nsf/i/metodika_mezinarodni_klasifikace_vzdelani_isced_97#2

³ SKALKOVÁ, Jarmila. *Obecná didaktika: vyučovací proces, učivo a jeho výběr, metody, organizační formy vyučování*. Příloha č. 1

- **Další vzdělávání⁴** – se převážně uskutečňuje po vstupu na trh práce. Věková struktura je také různá stejně jako u počátečního vzdělávání. Nejčastěji se udává v rozmezí 25 – 64 let. Podle způsobu získání poznatků rozlišujeme vzdělání:
 - **Formální vzdělávání** – nejčastěji je realizováno v různých vzdělávacích institucích. Podstatné náležitosti tohoto vzdělávání jsou vymezeny legislativou ČR, jedná se především o funkci, cíle, obsah, formu a způsob hodnocení tohoto způsobu vzdělávání. Struktura školských zařízení je stejná jako u počátečního vzdělávání, jen věková struktura se samozřejmě liší. Formální vzdělávání je potvrzováno příslušným osvědčením (výuční list, vysvědčení, diplom atd.).
 - **Neformální vzdělávání** – se zaměřuje na získání kompetencí, dovedností a vědomostí, ty mají za úkol zlepšit jedincovo společenské a pracovní uplatnění. Toto vzdělávání je poskytováno mnoha institucemi. Neformální vzdělávání poskytují jednak zaměstnavatelé v rámci svých školení a kurzů. Mimo jiné je podstatná část tvořena soukromými vzdělávacími institucemi. Příklady takového vzdělávání jsou volnočasové aktivity, kurzy cizích jazyků, rekvalifikační kurzy, kurzy počítačové gramotnosti atd. Podmínkou tohoto vzdělávání je účast lektora, nebo proškoleného vedoucího. Zakončení tohoto typu vzdělávání je často potvrzeno osvědčením, nebo certifikátem o ukončení kurzu. Nevede k získání formálního stupně vzdělání.
 - **Informální vzdělání** – je proces získávání vědomostí, kompetencí a osvojování dovedností při každodenních činnostech. U těchto činností není rozhodující, zda je jedinec získá v zaměstnání, při volnočasových aktivitách, nebo doma v rodině. Do této kategorie patří i sebevzdělávání, kdy nemáme zpětnou vazbu, že nabyté znalosti jsou správné. Tento typ vzdělávání je neorganizovaný, nesystematický a institucionálně nekoordinovaný.

⁴ HUSA, J. a J. VOTAVA. *Odborné vzdělávání a celoživotní učení v kontextu vývoje venkovského prostoru v ČR str. 23- 24*

3.3 Celoživotní učení⁵

Pojem celoživotní učení není novinkou 21. století. Touto tematikou se například zabýval i Komenský v Obecné poradě. V tomto díle se Komenský zmiňoval o škole dospělosti, která navazovala na předcházející stupně. Komenský vidí smysl dospělosti v završení předcházejícího vývoje jedince a ve sklizni úrody zaseté ve školních lavicích. Výchova v dospělosti pak probíhá ve čtyřech směrech:

- **Život má být jako škola** – neustálé vzdělávání, samostudium, četba knih a pořizování si výpisků z přečtených knih.
- **Život má být jako povolání** – volíme charakter života, hledáme poslání, řešíme životní úkoly.
- **Život má být jako práce** – jedná se o profesní dráhu každého jedince.
- **Život má být jako cesta** – příprava na stáří a smrt.

Dalším důležitým mezníkem ve vzdělávání dospělých je celosvětová konference v Hamburku v roce 1997. Na této konferenci byla odsouhlasena Hamburská deklarace vzdělávání dospělých. Z této konference pak vzešla definice: „*vzdělávání dospělých je soubor probíhajících procesů, které se uskutečňují ve vzdělávacích institucích i mimo ně, kdy lidé považováni společností, do které patří, za dospělé rozvíjejí své schopnosti, rozšiřují si své znalosti a zlepšují své profesní zaměření tak, aby uspokojili své vlastní potřeby a potřeby společnosti, do které patří. Vzdělávání dospělých zahrnuje jak školní a další vzdělávání, tak i mimoškolní studium a celé spektrum příležitostného vzdělávání.*“

Dalším významným mezníkem bylo zasedání Rady Evropy v březnu 2000. Na tomto zasedání vzniklo Memorandum o celoživotním učení. Tímto dokumentem byl určen budoucí směr politiky EU. Součástí jsou i opatření platná v zemích EU. Memorandum stanovuje šest klíčových myšlenek:

- *Zaručení všeobecného a stálého přístupu k učení pro získávání a obnovování dovedností potřebných pro trvalou účast ve společnosti znalostí;*
- *Viditelné zvýšení úrovně investic do lidských zdrojů;*
- *Rozvoj efektivních metod vyučování, učení a kontextu pro kontinuitu celoživotního učení;*
- *Výrazné zlepšení způsobů pojmání a hodnocení účasti na vzdělávání a jeho výsledků, zejména v případě neformálního a informálního učení;*

⁵ HUSA, J. a J. VOTAVA. *Odborné vzdělávání a celoživotní učení v kontextu vývoje venkovského prostoru v ČR str. 18 - 22*

- *Zajištění snadného přístupu ke kvalitním informacím a poradenství o příležitostech k učení pro každého v celé Evropě a v průběhu celého života;*
- *Poskytování příležitostí k celoživotnímu učení co nejbližší lidem, v jejich obcích, a všude tam, kde je to vhodné, podporovat je zařízeními založenými na informační a komunikační technice.*

Celoživotní učení přispívá k:

- **Rovným příležitostem** – přístup všech lidí v průběhu celého života ke kvalitnímu učení.
- **Přizpůsobení nabídky vzdělávání** – lidé se mohou účastnit vzdělávání v průběhu celého života a mohou mít možnost učení kombinovat s prací a rodinným životem.
- **Vyšší celkové úrovni vzdělávání a kvalifikaci**
- **Aktivnímu podílení na všech sférách moderního veřejného života**

Problematikou celoživotního učení se zabývalo i mnoho autorů. Jedním z nich je Průcha J., který ve svém díle „Vzdělávání a školství ve světě“ považuje za celoživotní učení všechny procesy, v nichž dospělí získávají:

- **Základní školní vzdělávání** – jedná se o takové vzdělávání, kterého nenabylí dříve, než se stali dospělými. Jde tedy jen o doplnění toho, co se učily ve školských zařízeních.
- **Další vzdělání navazující** – jde o vzdělání pokračovací. Navazuje na to, co se lidé naučili v mladším věku.

Navazující vzdělávání probíhá pomocí různých forem výuky, které Průcha rozdělil do 4 základních skupin:

- a) **Další profesní vzdělávání** – toto vzdělávání se nejčastěji realizuje jako podnikové vzdělávání v organizacích. Formy tohoto vzdělávání pak mohou být např. podnikové kurzy, školení, instruktáže, rekvalifikační kurzy.
- b) **Vzdělávání při zaměstnání** – pro toto vzdělávání je typické, že jde o ucelené vzdělávání v dané oblasti, které odpovídá určitému stupni vzdělání formálního.
- c) **Distanční studium** – jedná se o specifickou formu vzdělávání dospělých, které je spojováno s některými institucemi v Evropě.
- d) **Zájmové vzdělávání** – jde o tzv. kvarciární stupeň vzdělávací soustavy.

Dalšími autory zabývajícími se touto tematikou jsou Milada Rabušicová a Ladislav Rabušic, kteří ve své knize „*Učíme se po celý život?: o vzdělávání dospělých v České republice*“⁶ zavedli další pojmy týkající se celoživotního učení.

- a) **Zájmové vzdělávání dospělých** – jedná se o vzdělávání ve volném čase, které není zaměřeno na profesní dráhu, ale na kvalitu života. Toto vzdělávání se uskutečňuje mimo pracovní dobu a mimo formální vzdělávací systém. Příkladem tohoto vzdělávání může být „komunitní vzdělávání.“ Toto vzdělání má dvě základní složky. Zaprvé odpovědnost jedince za kvalitu života odpovídající dané komunitě. Zadruhé jde o právo podílení se na uspokojování všech potřeb svých i ostatních členů komunity.
- b) **Občanské vzdělávání dospělých** – jedná se o vzdělání vztahující se k roli občana. Součástí tohoto vzdělávání je soubor aktivit s cílem podpořit občanské jednání. Cílem pak je vychovat aktivního, odpovědného a kompetentního občana. V rámci formálního vzdělávání je implementováno do školních vzdělávacích programů ve formě průřezových témat „Občan v demokratické společnosti“ a v rámci klíčových kompetencí. Hlavním těžištěm je však zaměření na neformální vzdělání. Občanské vzdělávání však lze realizovat i na základě informálního učení formou participace na životě komunity.
- c) **Rodinné vzdělávání** – toto vzdělávání lze charakterizovat jako preventivní vzdělávání, zahrnující aktivity pomáhající zvyšovat kvalitu života jednotlivce i rodiny. Cíle rodinného vzdělávání spatřujeme v základní rovině jako zvyšování pohody a životní úrovně jednotlivých účastníků. V rozšířené rovině pak lze poukázat na fakt, že „správná výchova“ rodičů napomáhá preventivně působit proti sociální deviaci. Realizace tohoto vzdělávání je rovněž implementována do kurikulárních dokumentů počátečního školního vzdělávání. Při neformálním vzdělávání je pak zaměření na dospělé a směřuje k rozvíjení vztahů v rodině.
- d) **Dospělí v environmentálním vzdělávání** – nejčastěji je spojováno s oblastí školní a mimoškolní výchovy dětí a mládeže. Nejnovější trendy však poukazují na důležitost environmentální osvěty všech věkových kategorií. Jedním z důvodů, proč zaměřit environmentální výchovu na dospělou populaci je, že dospělí sami rozhodují, jak budou realizovat své potřeby a mají prostředky, jejich užití má přímý dopad na životní prostředí.

⁶ RABUŠICOVÁ, M. – RABUŠIC, L. *Učíme se po celý život?: o vzdělávání dospělých v České republice*. s. 169 - 265

3.4 Formy vzdělávání dospělých⁷

Vzdělávání dospělých je specifická oblast vzdělávání. Z tohoto důvodu je potřeba mít možnost vybírat i z jiných forem vzdělávání než jen denního studia. Z tohoto důvodu zde uvádím základní přehled nejčastějších forem výuky.

- **Denní forma vzdělávání** - tato forma není pro vzdělávání dospělých vhodná z důvodu každodenní docházky do školy v pětidenním vyučovacím týdnu. Tuto formu zde uvádím jen pro úplnost.
- **Zkrácené studium** – tento druh studia je určen výhradně pro zájemce, kteří už absolvovali střední školu (získali výuční list, nebo maturitní vysvědčení). Délka tohoto studia je zkrácena na 1 – 2 roky. Při této formě absolvent získá další kvalifikaci potvrzenou formálním certifikátem.
 - *Výuční list* – podmínkou je vyučení v jiném oboru, nebo pro absolventy oborů s maturitní zkouškou
 - *Maturitní vysvědčení* – pouze pro absolventy oborů zakončených maturitní zkouškou.
- **Studium v jiných než denních formách** - probíhá ve školských zařízeních a je ve všech formách rovnocenné jako denní studium. Výhodou těchto forem vzdělávání je, že studium může probíhat souběžně se zaměstnáním. Patří sem:
 - *Dálková forma* – jedná se o samostatné studium spojené s 200 – 220 konzultačními hodinami během školního roku
 - *Distanční forma* – jedná se o řízené samostudium s možností individuálních konzultací. Tato forma neprobíhá ve škole, k výuce se používají jiné formy komunikace a spolupráce s učiteli (tutory). Mezi nejčastěji využívané didaktické prostředky jsou LMS systémy (Learning Management System), skype a video konference. Vztah učitele a žáka je individualizován. Učitel (tutor) pomáhá žákovi organizovat studium a řídí ho při výuce. Výhodou je, že čas studia si každý žák přizpůsobuje svým potřebám. Z tohoto důvodu je vhodné pro lidi s časově náročným zaměstnáním, ženám na mateřské a ekonomicky aktivním jedincům.
 - *Kombinovaná forma* – jedná se nejčastěji o střídání denní formy s dálkovou formou. Při denní formě, která probíhá nejčastěji přes víkend,

⁷ SKALKOVÁ, Jarmila. *Obecná didaktika: vyučovací proces, učivo a jeho výběr, metody, organizační formy vyučování.*

se žáci učí odborné předměty, pro které jsou potřeba didaktické prostředky, kterými žáci nedisponují. Dálková forma je pak využívána pro výuku všeobecně vzdělávacích předmětů.

- **Večerní forma** – výuka probíhá v odpoledních a večerních hodinách v rozsahu 10 – 18 hodin týdně. Tato forma je v dnešní době málo využívána.

3.5 Metody výuky⁸

- **Metody slovní**

- **Monologické metody** – nejčastěji využívané metody výuky odvozené od výkladu
 - **Vysvětlování** – využívá se tam, kde učitel nemůže využít předchozí žákovi zkušenosti.
 - **Přednáška** – prezentuje poznatky v souvislém a logicky utříděném projevu.
 - **Vyprávění** – zprostředkovává poznatky v souvislém, výpravném a citově podbarveným způsobem.
 - **Instruktaž** – prezentuje slovní či písemnou formou objekt a způsob činnosti s ním.
- **Dialogické metody**
 - **Naslouchání** – souhrnné využívání všech smyslů posluchače pro odpověď na chování jiné osoby, pozorují se také verbální a neverbální podněty žáka.
 - **Odrážení** – doslovné opakování toho co řekla jiná osoba
 - **Vyjasňování** – podobné interpretace, opětovné prohlášení toho co žák řekl.
 - **Tázání se** – učitel se snaží pochopit myšlenky žáků o nějakém tématu.
 - **Hledání příkladů** – pro žáky je jednodušší uvádět příklady, než se vyjadřovat k abstraktnímu pojmu.
 - **Rozhovor** – učitel formuluje otázky a žák na ně obsahově správně odpovídá.

⁸ SKALKOVÁ, Jarmila. *Obecná didaktika: vyučovací proces, učivo a jeho výběr, metody, organizační formy vyučování.*

- **Diskuze** – předpokladem jsou vědomosti vztahující se k diskutovanému tématu od učitele i žáka.
- **Dramatizace** – názorné předvedení události či příběhu.
- **Sokratovská metoda** – pomocí otázek si žák vybavuje předešlé vědomosti, na jejichž základě dochází k dalším poznatkům.
- **Heuristická metoda** – učitel pokládá žákovi otázky, na jejichž základě je žák veden k řešení určitého problému.
- **Metody písemných prací** – jedná se o metody, kdy se žák vyjadřuje písemným projevem. Jedná se o různá písemná cvičení a kompozice.
- **Metody práce s textem** – využívání didaktických prostředků jako jsou knihy, učebnice a články k získání potřebných vědomostí.
- **Metody názorně demonstrační**
 - **Pozorování** – jedná se o cílevědomé pozorování předmětů, objektů, jevů a procesů.
 - **Předvádění** – žáci předvádí vlastnosti předmětů, různých činností, pokusů a modelů.
 - **Demonstrace statických obrazů** – orientace žáka v obrazech, schématech, grafech a nákresech.
 - **Statická a dynamická projekce** – promítání snímků, animací a videí.
- **Metody praktické**
 - **Nácvik pohybových a praktických činností** – žák provádí jednoduché manuální činnosti.
 - **Laboratorní činnost žáků** – různé druhy laboratorních úloh a pokusů.
 - **Pracovní činnosti** – jedná se o důležitou součást výuky, kdy žák získává dovednosti. Řadíme sem práce v dílnách, povinné školní praxe a praxe v podnicích.
 - **Grafické a výtvarné činnosti** – žák samostatně pracuje na různých grafických činnostech jako např. sestavování grafů, rýsování schémat atd.
- **Inscenační metody** – žáci simulují stanovené situace, řešení se realizuje formou hraní rolí žáků.
- **Brainstormingové metody** – někdy se používá výraz „burza nových nápadů“. Podstata spočívá v tom, že každý člen sezení vysloví bez zbytečných úvah či zábran návrh na možné řešení problému. Tímto způsobem se hledá optimální řešení.

- **E-learning** – součástí e-learningu je online tutoriál, který názorným způsobem instruuje žáka k práci s informačním zdrojem. V dnešní době jsou nejčastěji využívanými LMS systémy. Tyto systémy do velké míry imitují vyučování ve škole. LMS systémy navíc obsahují řadu didaktických možností, jako jsou testování, sledování výkonu studentů, zpětnou vazbu, komunikaci a hodnocení.

3.6 Význam vzdělávání dospělých

Jedná se o jedno z velmi důležitých témat v oblasti vzdělávání. Vzdělávání bychom mohli rozdělit podle různých hledisek, jedním z nich je rozdělení na vzdělávání mládeže a dospělých. V této práci se věnuji vzdělávání dospělých. Nejedná se sice o nejaktuálnější, ale zato o velmi zajímavé, dlouhodobě řešené, a neustále probírané téma. Vzdělávání sebe sama nás provází celým životem, nejen v době našich školních let, kdy je mladým lidem umožněno získat vědomosti, dovednosti, ale i kompetence pro jejich další život a budoucí povolání. Vzdělávat se můžeme v rámci formálního vzdělávání v různých školních a vzdělávacích institucích, pomocí denního, dálkového, kombinovaného studia, či formou zájmových kurzů. V rámci neformálního vzdělání se učíme ze všeho, co nás obklopuje: prostředí, domov, pracoviště atd.

Jedním z nejdůležitějších faktorů v rámci vzdělávání dospělých je motivace. Je to proces, který ovlivňuje naše chování, jednání, které aktivizuje a vysvětluje naše chování v rámci určité činnosti. Motivací lidského chování je uspokojování potřeb, kdy vycházíme s Maslowovy pyramidy potřeb. V případě vzdělávání jde o uspokojování potřeb nás samotných ať už dobrovolně či nedobrovolně. Nedobrovolným vzděláváním je nutnost zvýšit kvalifikaci z důvodu změny zákonů nebo z důvodu tlaku zaměstnavatele. Zaměstnavatel může mít mnoho důvodů, ať už udržení Vás na Vaší pracovní pozici z důvodu růstu kvalifikace Vašich podřízených nebo z důvodu Vaší pracovní kariéry a kvalifikace, i Váš nadřízený může být k takovému tlaku nucen např. změnou zákonů. V případě dobrovolného vzdělání se nejedná o tlak z okolí, ale o dobrovolnost a o uspokojení vychází z vlastních potřeb. Učení nás baví samo o sobě a intenzita učení trvá anebo se zvyšuje spolu se získáním dalších poznatků. Motivace k dalšímu vzdělávání roste u lidí, kterým hrozí ztráta zaměstnání, nebo už zaměstnání ztratili, tzn. nezaměstnaní, ženy na mateřské dovolené, či starší lidé (cca nad 50 let). Naopak potřeba dalšího vzdělávání klesá s jistotou zaměstnání, nebo s pocitem spokojenosti a osobní nepotřebou kariérního růstu. Dnešní vzdělávání dospělých vychází zejména z pracovních potřeb, tedy v rámci oboru včetně vzdělávání cizích jazyků a znalosti nových informačních a telekomunikačních technologií.

Vzdělávání dospělých se dá členit na profesní vzdělávání, život a vzdělávání dospělých v éře informačních a komunikačních technologií, zájmové vzdělávání dospělých, občanské vzdělávání dospělých, rodinné vzdělávání dospělých jako součásti celoživotního učení, dospělé v environmentálním vzdělávání, seniory a jejich vzdělávání a na poradenství ve vzdělávání dospělých. Jistě si pod každým členěním umíme představit, co bude obsahem takového vzdělání.

Preferovanými směry dospělých jsou cizí jazyky, informační a komunikační technologie, rekvalifikace, vysokoškolské vzdělání a zájmová témata. Znalost cizích jazyků je dneska obecně problém a to nejen u starších lidí, obecně se v této oblasti pocítuje nedostatek lidí se znalostí cizích jazyků. Informační a komunikační technologie je problém zejména starších lidí, kteří se této problematice ve škole nevěnovali. Tato znalost je jen a pouze v jejich režii, zda se ji doučí sami či využijí některou ze vzdělávacích institucí či pomocí známých. Další vzdělávání v oboru je dle individuální potřeby. Rekvalifikaci využívají zejména nezaměstnaní a absolventi, kteří nemohou dlouhou dobu nalézt uplatnění ve svém oboru. Vysokoškolské studium přináší titul a tím i otevření jiných možností na trhu práce, praxe je však mnohdy důležitější. Zájmová témata, jako je hudba, aranžmá, keramika, či tanec, jsou vedlejším vzděláním pro svoji potěchu, ne pro práci, ale pro sebe, svou radost a pro svou duši.

Hlavními překážkami pro další vzdělávání v dospělosti jsou finanční a časová náročnost, nedostatek motivace, nízká informovanost a nedůvěra v efektivnost dalšího vzdělávání v případě hledání dalšího zaměstnání.

Cílem celoživotního učení je, aby dospělí lidé byli konkurenceschopní na trhu práce nejen ve své zemi, ale i v rámci EU (či případně jiného státu). Cíle jsou:⁹

- zaměstnatelnost
- osobní rozvoj
- sociální soudržnost a aktivní občanství

Vzdělávání dospělých probíhá podle zákonných rámců a na základě daných zásad a principů, především na principu ideologické neutrality veřejného vzdělávání, profesní a etické odpovědnosti za vzdělání a respektování osobnosti každého vzdělávaného.

⁹ HUSA, J. a J. VOTAVA. *Odborné vzdělávání a celoživotní učení v kontextu vývoje venkovského prostoru v ČR* str.32 - 45

4 Praktická část

4.1 Dotazníkové šetření

V rámci této práce jsem vytvořila dotazník, jehož originál je přiložen v příloze této bakalářské práce. Dotazník byl distribuován respondentům pomocí e-mailu. Vzhledem k mému bydlišti byly osloveny firmy v Benešovském regionu. Nejvíce dotazovaných organizací bylo přímo z Benešova u Prahy. Dále pak byly osloveny organizace z Bystřice u Benešova, z Vlašimi, Týnce nad Sázavou a okolí těchto měst. Mezi oslovenými organizacemi byla školská zařízení jako základní a střední školy. U dalších organizací se jednalo o instituce státní správy. V regionu bylo také osloveno několik soukromých firem. Dotazník byl adresován ředitelům (vedoucím pracovníkům) s prosbou o předání konkrétním osobám. Vzhledem k neosobnímu adresování dotazníků nelze určit celkovou návratnost dotazníků (neznám potenciální celkový počet respondentů). Z tohoto důvodu jsem spočítala pouze celkovou návratnost na organizace. Z obeslaných organizací návratnost činila 76%.

4.2 Formulace hypotéz

V rámci dotazníkového šetření byly formulovány následující hypotézy:

a) Více jak 75% respondentů tvoří ženy.

Tato hypotéza byla stanovena na základě mé vlastní zkušenosti. Dalším velkým plusem pro mé tvrzení je fakt, že jsou tito pracovníci zaměřeni na oblast vzdělání ekonomiky a účetnictví. Tato oblast je pak na školách vyhledávány spíše ženami.

b) Více jak 50% respondentů je ve věku 26 – 50 let.

Toto mé tvrzení se naopak týká demografického rozložení obyvatelstva. Vzhledem k náročnosti oblasti ekonomických disciplín je u těchto pracovníků vyžadována ve většině případů praxe v oboru. Z tohoto důvodu je minimálně obsazována čerstvými absolventy.

c) Méně jak 25% respondentů má vysokoškolské vzdělání.

Toto tvrzení se opírá o mou domněnku, že vysokoškolsky vzdělaní lidé spíše zastávají funkce vedoucích pracovníků (vzhledem k výuce manažerských oblastí na vysokých školách). Na pozice technickohospodářských pracovníků se spíše hodí středoškolsky vzdělaní lidé, kteří jsou více zaměřeni na praktické dovednosti z daného oboru.

d) Dvě nejvýhodnější formy studia jsou dálkové a distanční studium.

Dle mého názoru budou tyto formy vyhovovat z časových důvodů nejvíce. U obou forem se jedná o samostudium. Distanční forma je dle mého názoru ještě výhodnější, protože ho žák může vykonávat v době, kdy mu to nejvíce vyhovuje a nemusí nikam dojíždět.

e) Méně než 10% respondentů ohodnotilo „5“ poslech přednášky, výkladu a více jak 50% ohodnotilo „5“ učení pomocí výpočetní techniky.

Myslím si, že pro většinu respondentů je poslech přednášek, výkladu nejméně zajímavou metodou učení. Naproti tomu je práce s výpočetní technikou v dnešní době schůdná i pro starší lidi.

f) Minimálně 50% respondentů bere jako nejdůležitější motivaci k práci plat.

Plat je podle mě stále nejdůležitějším hnacím motorem pro každého zaměstnance. Sice je lákavé pracovat s příjemnými lidmi, blízko svého bydliště atd., ale peníze jsou stále nejdůležitější.

g) Nejsilnější motivace k účasti na vzdělávacích akcích je hrozba ztráty zaměstnání.

V dnešní době, kdy se nezaměstnanost neustále zvětšuje, je hrozba ztráty zaměstnání vysoká. Navíc je mnoho absolventů středních ekonomických škol, kteří jsou ochotni pracovat i za nižší plat než člověk s 20 letou praxí. Proto je nutné nabídnout něco víc, aby byl vyšší plat zasloužen, to víc je podle mého názoru dostatečná kvalifikace pro výkon své profese.

h) Minimálně 50% respondentů využívá sociální síť.

Sociální síť jsou fenoménem dnešní doby. Myslím si, že minimálně polovina respondentů využívá tyto síť aspoň jedenkrát za den. Není důležité, zda je využívají pro profesní, nebo soukromé účely.

4.3 Zpracování dotazníkového šetření

Každá z otázek dotazníkového šetření je zaznamenána v tabulce a znázorněna grafem. Snažím se u každé otázky okomentovat získaná data a přidávat své vlastní názory.

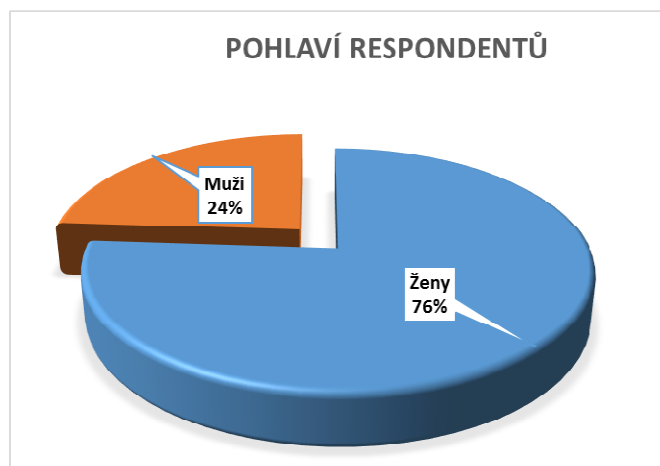
Otázka č. 1 – Pohlaví

Tato otázka je zároveň mojí první hypotézou. Z vlastní zkušenosti vím, že kamkoliv přijdete, setkáte se na těchto pozicích převážně s ženami. Myslím si, že je to způsobeno minulostí, kdy muži byli živiteli rodin, a proto studovali školy a sháněli sice časově náročnější, ale lépe finančně ohodnocené zaměstnání. Ženy se proti tomu staraly o rodinu,

vychovávaly děti, proto preferovaly méně časově náročnější zaměstnání. Jednou z mála možností je právě práce technickohospodářského pracovníka. Dalším faktorem je, že střední školy ekonomického směru byly jednou z mála možností, kde mohly ženy studovat. Tento stav přetrvává dodnes, když se podíváme na obchodní akademie, uvidíme značnou převahu žen před muži. Tuto situaci potvrzuje i dotazníkové šetření, kdy 76% respondentů bylo pohlaví ženského. Z tohoto důvodu byla má hypotéza, že 75% respondentů bude tvořen ženami, potvrzena.

Pohlaví	Počet
Ženy	108
Muži	34
Celkem	142

Tabulka 2 - Pohlaví respondentů

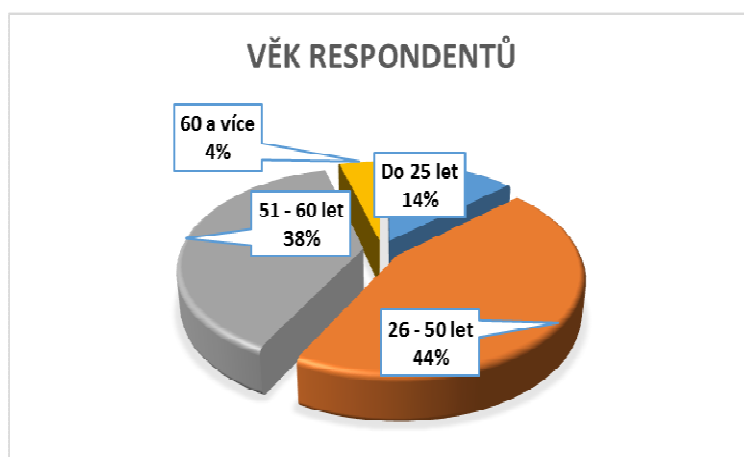
Obrázek 2 - Pohlaví respondentů

Otázka č. 2 – Věk

I tato otázka je formulována jako hypotéza. Zde se ve své hypotéze opírám o skutečnost, že na úřadech a firmách je nejčastější věková skupina středního věku. Dle mého názoru je toto věkové rozmezí nejproduktivnější. Po 50 - ti letech si myslím, že produktivita klesá a v období před nástupem do důchodu je produktivita práce nejmenší. V poslední době se sice objevují čerství absolventi, ale vzhledem k malé ochotě lidí měnit zaměstnání (hlavně, že mám své jisté) se nové pozice pro mladé lidi otevírají až po nástupu současných pracovníků do důchodu. Z dotazníkového šetření se mi hypotézu, že více jak 50% dotazovaných je ve věku 26 – 50 let nepodařilo potvrdit. Dle mého zjištění se u respondentů institucí zaměstnává pouze 44% zaměstnanců v této věkové skupině. Důvody jsou takové, že je stále početná skupina lidí ve věku 51 – 60 let a to 38% z respondentů. To je zřejmě způsobeno povahou oboru. Zde se domnívám, že tato práce není fyzicky náročná a tudíž ji mohou vykonávat i starší lidé, kteří mají v tomto oboru mnohaleté zkušenosti. Věk nad 60 let mělo u dotazovaných organizací pouze 4% a věk do 25 let byl u 14% respondentů.

Věk	Počet
Do 25 let	19
26 - 50 let	63
51 - 60 let	54
60 a více	6
Celkem	142

Tabulka 3 – Věk respondentů

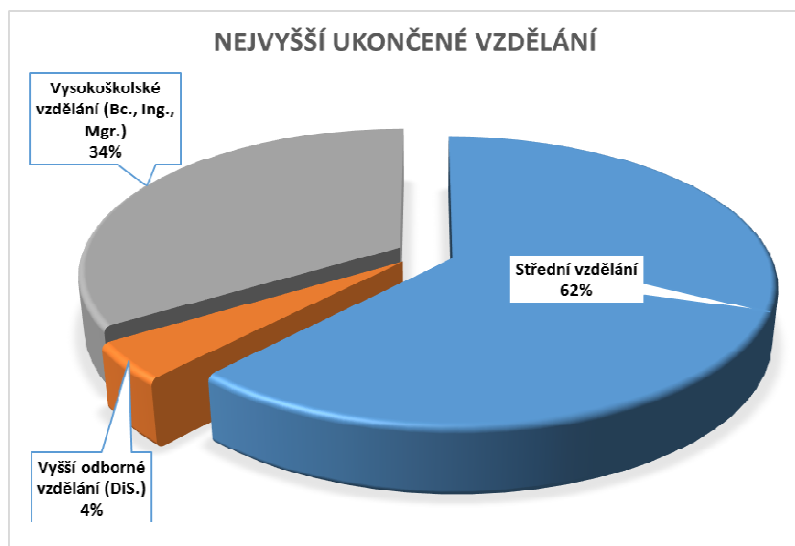
Obrázek 3 – Věk respondentů

Otázka č. 3 – Jaké je Vaše nejvyšší ukončené vzdělání?

Tato otázka je také formulována jako hypotéza. Tvrdím, že méně jak 25% respondentů má vysokoškolské vzdělání. U této hypotézy jsem byla nejméně přesvědčená o tom, zda se potvrdí. Vysokoškolsky vzdělaní lidé sice chtějí zaujímat místa na vyšších pozicích, ale vzhledem k současné situaci v nezaměstnanosti, vysokoškolsky vzdělaní lidé musejí zaujímat i nižší a hůře placené pozice. Po vyhodnocení dotazníků jsem tuto hypotézu nepotvrdila. Situace mě překvapila, protože jsem zjistila, že přibližně třetina (34%) technickohospodářských pracovníků jsou vysokoškolsky vzdělaní lidé. Přesto nejvíce převládají u těchto pozic středoškolsky vzdělaní (obor zaměření je součástí další otázky dotazníkového šetření). Vyšší odborné vzdělání je prokázáno u 4% respondentů. Toto číslo mě trochu překvapilo (očekávala jsem vyšší), důvodem pro toto tvrzení je fakt, že v Benešově sídlí VOŠ Zemědělská.

Vzdělání	Počet
Střední vzdělání	88
Vyšší odborné vzdělání (DiS.)	6
Vysokoškolské vzdělání (Bc., Ing., Mgr.)	48
Celkem	142

Tabulka 4 - Vzdělání respondentů

Obrázek 4 - Vzdělání respondentů

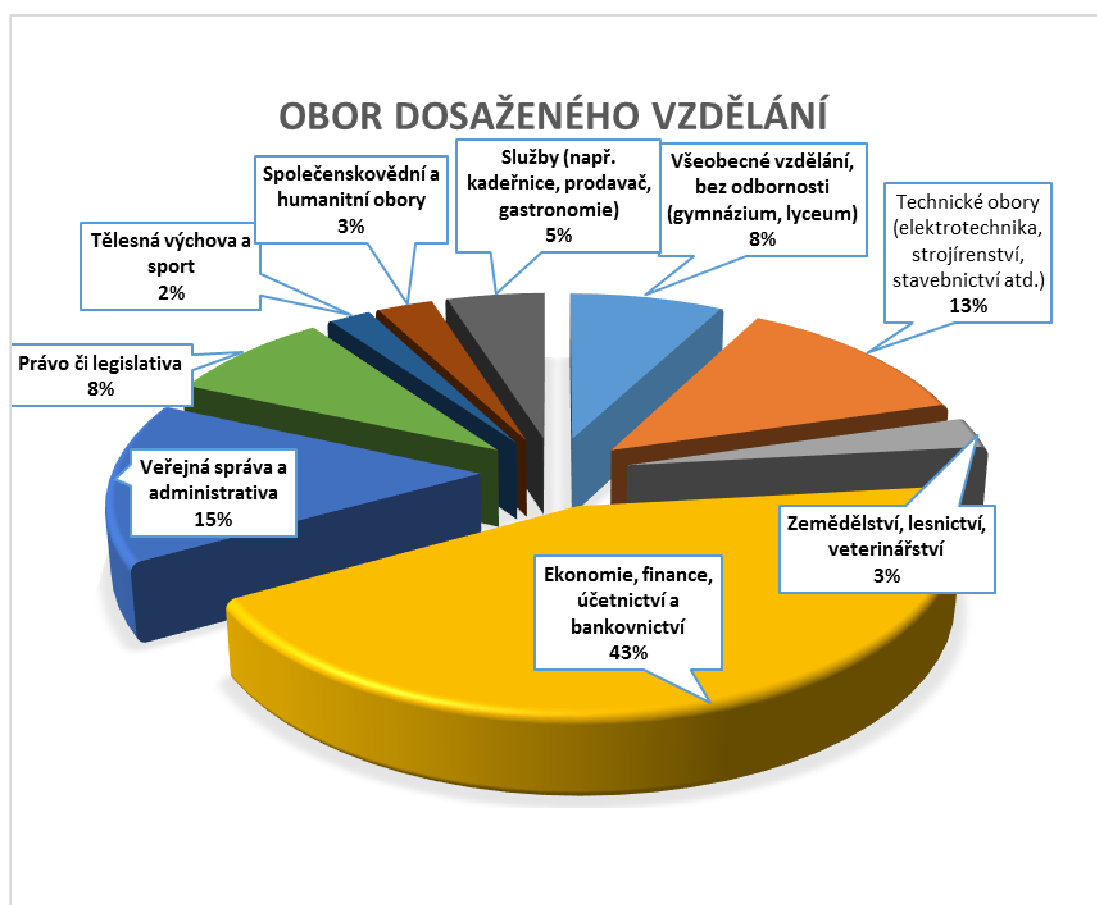
Otázka č. 4 - Jaký je obor Vašeho dosaženého vzdělání?

Vzhledem k snaze co nejvíce zjednodušit graf, jsem nezahrnovala do tohoto grafu možnosti, které ne zvolil žádný z respondentů. Jedná se o obory vojenství, policie, bezpečnosti, medicíny, lékařství, zdravotnictví, učitelství, školství, vzdělávání, přírodovědní obory a umělecké obory. Vzhledem k vykonávané práci tato skutečnost není překvapivá. Jak jsem předpokládala má nejpočetnější skupina respondentů vzdělání v ekonomických oborech. Celkem se jedná o 43% respondentů. Na druhém místě je obor veřejné správy a administrativy (15%). To může být spojeno s faktem, že v Benešově sídlí SOŠ Veřejně správní. Zajímavé je, že 13% respondentů má vystudováno technický obor a je zaměstnáno v oboru přednostně zaměřeným na ekonomiku. Ostatní možnosti jsou pod hranicí 10%. Jedná se o Právo a legislativu (8%), všeobecné vzdělání (8%), služby (5%), společenskovední a humanitní obory (3%) a zemědělství, lesnictví, veterinářství (3%) a tělesnou výchovu a sport s 2% dotazovaných respondentů.

Obor dosaženého vzdělání	Počet
Všeobecné vzdělání, bez odbornosti (gymnázium, lyceum)	11
Technické obory (elektrotechnika, strojírenství, stavebnictví atd.)	18
Zemědělství, lesnictví, veterinářství	4
Ekonomie, finance, účetnictví a bankovníctví	62
Veřejná správa a administrativa	21
Právo či legislativa	12
Tělesná výchova a sport	3
Společenskovední a humanitní obory	4

Obor dosaženého vzdělání	Počet
Služby (např. kadeřnice, prodavač, gastronomie)	7
Vojenství, policie, bezpečnost	0
Medicína, lékařství, zdravotnictví	0
Učitelské obory, školství, vzdělávání	0
Přírodovědní obory (biologie, fyzika, geologie, matematika atd.)	0
Umělecké obory (výtvarné umění, architektura, film atd.)	0
Celkem	142

Tabulka 5 - Obor vzdělání

Obrázek 5 - Obor vzdělání

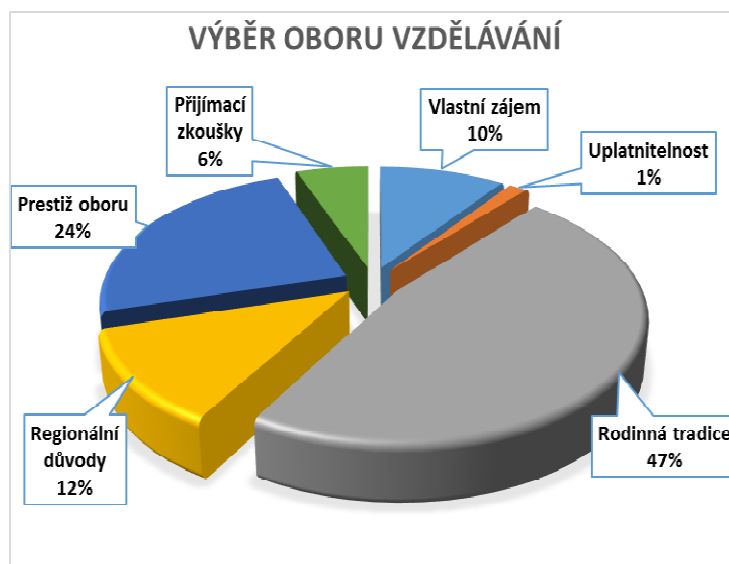
Otázka č. 5 – Podle čeho jste vybíral(a) svůj obor vzdělávání?

Z dotazníkového šetření je patrné, že u respondentů hrála největší roli při výběru oboru vzdělávání rodina. Tuto možnost zvolilo 47% respondentů. Je zřejmé, že při výběru střední školy mají stále největší slovo rodiče. Je patrné, že mladiství většinou nemají přesnou představu, co by chtěli v životě dělat. U přibližně čtvrtiny respondentů hrála velkou roli při výběru školy prestiž oboru. Překvapivé zjištění pro mě bylo, že uplatnitelnost zaškrtnulo pouze 1% respondentů. Dle mého názoru by to měl být jeden z hlavních faktorů při výběru střední

školy. V některých oborech je těžké sehnat práci a jiné obory jsou pokryty nedostatečně. Je zřejmé, že je důležité přihlídnout i k regionálním důvodům, protože zatímco v jednom regionu může být o nějaký obor zájem, v jiném regionu to může být přesně naopak. Tuto možnost zvolilo 12% respondentů. Vlastní zájem zaškrtno 10% respondentů. Přijímací zkoušky jako důvod výběru střední školy zvolilo 6% respondentů.

Výběr oboru vzdělávání	Počet
Vlastní zájem	14
Uplatnitelnost	2
Rodinná tradice	67
Regionální důvody	17
Prestiž oboru	34
Přijímací zkoušky	8
Celkem	142

Tabulka 6 - Výběr oboru zaměstnání

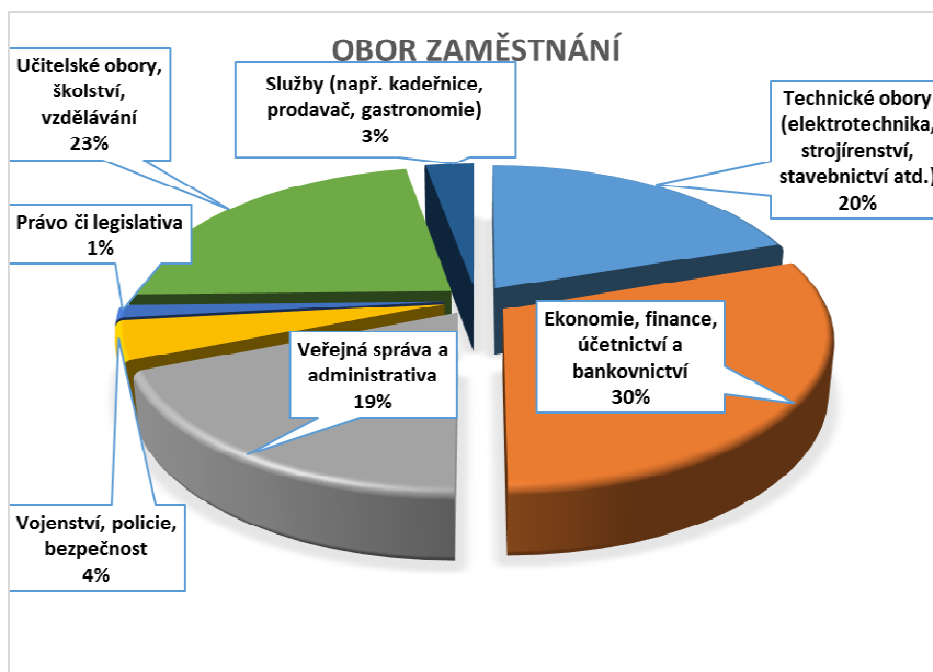
Obrázek 6 - Výběr oboru zaměstnání

Otázka č. 6 – Jaký je obor Vašeho současného zaměstnání?

Data z této otázky jsou samozřejmě ovlivněny výběrem oslovených organizací. Rozhodně se nedá tvrdit, že 23% technickohospodářských pracovníků pracuje ve školství. Nicméně je zajímavé, že na jednu školu připadají v průměru 4 technickohospodářští pracovníci. Toto číslo se mi zdá poměrně vysoké. Nejvíce respondentů (30%) uvedlo jako svůj obor zaměstnání ekonomii, účetnictví a bankovníctví. Toto číslo koresponduje s nejčastěji vystudovaným oborem a není pro mě žádným překvapením. Jako obor zaměstnání technické obory uvedlo 20% respondentů. Vzhledem k faktu, že převážná část firem v Benešově a okolí je právě technického zaměření, není ani tato skutečnost zarážející. Veřejnou správu a administrativu uvedlo 19% respondentů, což je způsobeno státními organizacemi, které jsem oslovila. Možnost vojenství, policie a bezpečnosti byla zvolena 4% respondentů, další 3% respondentů mají jako obor zaměstnání služby a 1% zvolilo možnost právo a legislativu. Zbývající obory zaměstnání ne zvolil žádný respondent. Z tohoto důvodu jsem je nezařazovala do grafického znázornění.

Obor zaměstnání	Počet
Technické obory (elektrotechnika, strojírenství, stavebnictví atd.)	28
Ekonomie, finance, účetnictví a bankovníctví	43
Veřejná správa a administrativa	27
Vojenství, policie, bezpečnost	6
Právo či legislativa	2
Učitelství, školství, vzdělávání	32
Služby (např. kadeřnice, prodavač, gastronomie)	4
Všeobecné vzdělání, bez odbornosti (gymnázium, lyceum)	0
Zemědělství, lesnictví, veterinářství	0
Medicína, lékařství, zdravotnictví	0
Tělesná výchova a sport	0
Přírodovědní obory (biologie, fyzika, geologie, matematika atd.)	0
Společenskovědní a humanitní obory	0
Umělecké obory (výtvarné umění, architektura, film atd.)	0
Celkem	142

Tabulka 7 - Obor současného zaměstnání

Obrázek 7 – Obor současného zaměstnání

Otázka č. 7 – Jakým způsobem jste získal(a) své poslední zaměstnání?

Nejvíce respondentů 40% zvolilo v této otázce, že získalo poslední zaměstnání z inzerátů. Toto je pro mě značně překvapivé. Očekávala jsem, že nejvíce respondentů odpoví možnost rodina, známí, nebo kolegové z práce. Dokonce ani součet procent u těchto 3 možností (rodina a příbuzní 20%, známí 13% a kolegové 6%) nedosáhl hodnoty 40% jako u možnosti

inzerce. Toto je pro mě překvapivé, protože většina mých známých získala práci za pomoci známých či příbuzných. Možnost úřady práce zvolilo 13% respondentů. Personální agentury jako způsob získání zaměstnání zvolilo 8% respondentů.

Získání zaměstnání	Počet
Rodina, příbuzní	28
Známí	19
Kolegové z práce	8
Úřad práce	18
Inzeráty	57
Personální agentura	12
Celkem	142

Tabulka 8 - Získání zaměstnání

Obrázek 8 - Získání zaměstnání

Otázka č. 8 – Co by podle Vašeho názoru mohlo nejvíce zvýšit Váš zájem o vzdělávací akce?

U této otázky odpovědělo 40% respondentů, že by se účastnili vzdělávací akce pokud by její výsledky napomohly v jejich kariéře. Toto koresponduje i s následujícími tvrzeními, že respondenti se nejvíce obávají ztráty zaměstnání. To je důsledek vysoké nezaměstnanosti, a proto se zaměstnanci snaží o zlepšení své pozice v rámci zaměstnanců firmy a oproti případné konkurenci z venčí. Jako druhý nejčastější důvod v 22% respondenti uvedli, že by se jí zúčastnili v případě konání v blízkosti bydliště. Téměř stejný počet respondentů 19% by nejradši navštívilo vzdělávací akce zaměřené na jejich záliby a koníčky. Vzdělávací akce by na základě doporučení navštívilo 11%. Známost jiných účastníků, jako důležitý faktor pro účast na vzdělávací akci uvedlo 6% respondentů. Nejvíce překvapivé pro mě však bylo zjištění, že jen 2% respondentů by potřebovala více informací o vzdělávací akci. Z tohoto usuzuji, že jsou lidé o vzdělávacích akcích dostatečně informováni.

Zájem o vzdělávací akce	Počet
Pokud bych měl/a více informací o vzdělávacích akcích	3
Kdyby mi vzdělávací akci někdo doporučil	16
Kdyby vzdělávací akce probíhala v blízkosti mého bydliště	31
Kdyby se vzdělávací akce zaměřovala na moje vlastní zájmy a koníčky	27
Pokud bych znal/a jiné účastníky nebo absolventy	9
Pokud by mi výsledky vzdělávání pomohly v mé kariéře	56
Celkem	142

Tabulka 9 - Zájem o vzdělávací akce

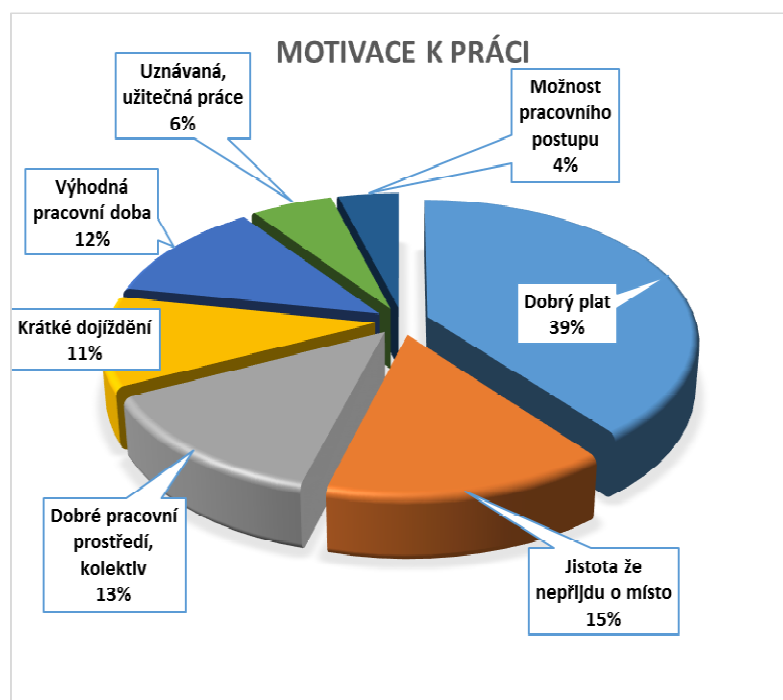
Obrázek 9 - Zájem o vzdělávací akce

Otázka č. 9 – Co považujete ve své práci za nejdůležitější?

Tato otázka je jednou z formulovaných hypotéz. Tvrdím, že minimálně 50% respondentů považuje ve své práci nejdůležitější plat. Myslím si, že je to jedna z nejdůležitějších motivačních složek u zaměstnanců. Při zpracování dotazníku jsem zjistila, že pouze 39% respondentů uvedlo jako nejdůležitější plat. Toto je pro mě velmi překvapivé. Jedním z možných důvodů je, že více lidí se přesouvá z honby za co nejvyšším platem k určité jistotě, že nepřijdou o místo. Tuto možnost zvolilo 15% respondentů. Překvapením je pro mne zjištění, že 13% respondentů upřednostňuje dobrý kolektiv před dobrým platem. Výhodnou pracovní dobu zvolilo 12% respondentů. Vzhledem k faktu, že jsou dotazovaní respondenti většinou ženy, které se starají o rodinu, tuto volbu chápu. Stejný důvod vidím i u preference krátkého dojíždění (11%) před platem. Možnost uznávané práce zvolilo pouze 6% respondentů a pracovní postup zvolila pouze 4% respondentů.

Motivace k práci	Počet
Dobry plat	56
Jistota že nepřijdu o místo	21
Dobré pracovní prostředí, kolektiv	19
Krátké dojíždění	15
Výhodná pracovní doba	17
Uznávaná, užitečná práce	8
Možnost pracovního postupu	6
Podílení se na vedení	0
Využití schopností	0
Zajímavá práce	0
Možnost setkávat se s lidmi	0
Zodpovědná práce	0
Celkem	142

Tabulka 10 - Motivace k práci

Obrázek 10 - Motivace k práci

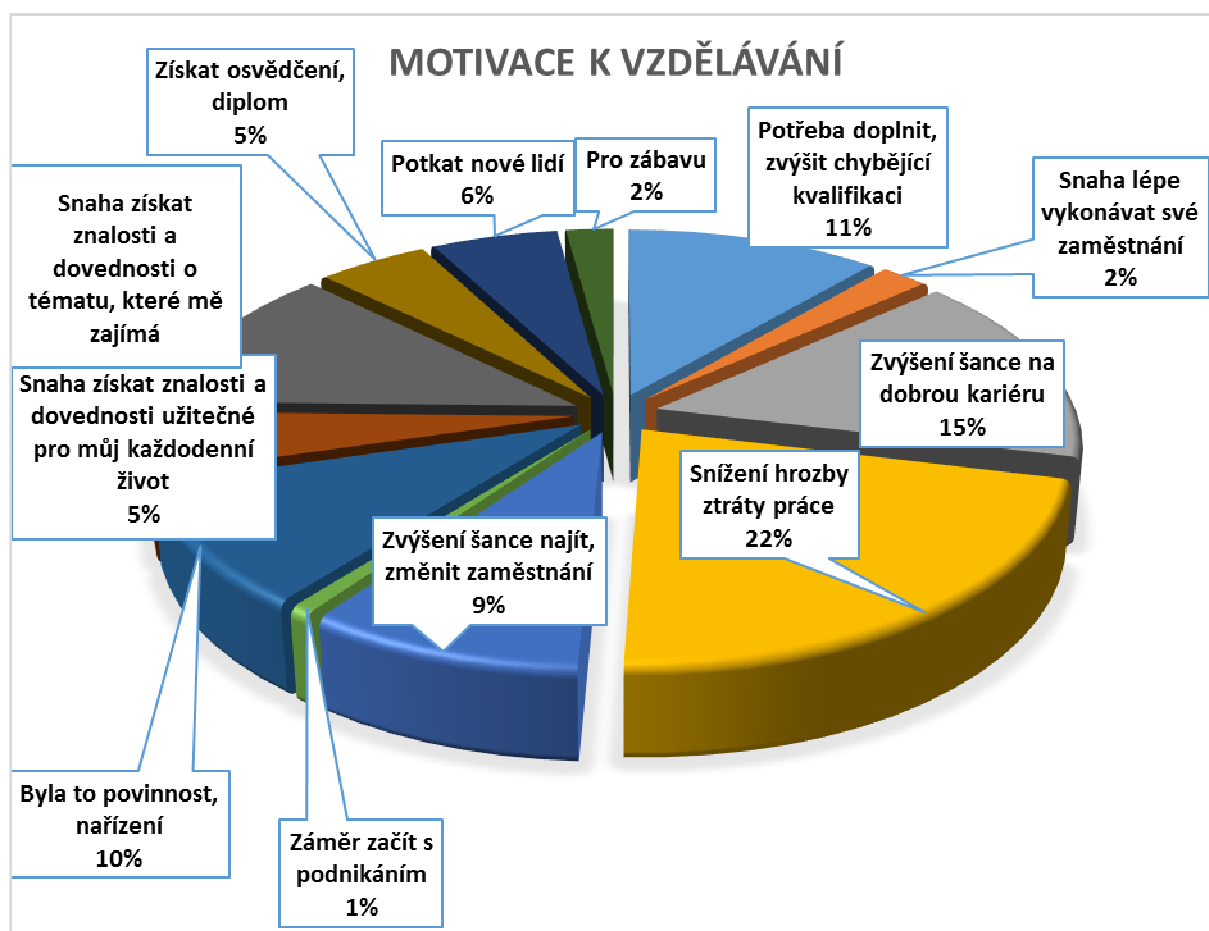
Otázka č. 10 – Jaká byla Vaše nejdůležitější motivace k účasti na vzdělávací akci/akcích, kterých jste se zúčastnili?

Z této otázky je formulována hypotéza, že nejsilnější motivace k návštěvě vzdělávací akce je hrozba ztráty zaměstnání. Tato hypotéza se potvrdila, protože 22% z dotazovaných respondentů označilo tuto možnost jako nejdůležitější. Potvrzuje se, že lidé se této možnosti bojí a vzhledem k vysoké nezaměstnanosti mají snahu si doplnit svoji kvalifikaci. Dalším

poměrně silným motivem se s 15% stala snaha zvýšení šance na dobrou kariéru. Tyto možnosti jsou i pro mne velmi důležité a je to důvod proč se snažím zvýšit svou kvalifikaci. Snaha získat dovednosti a znalosti o tématu, které mě zajímá, označilo 12% respondentů a 11% respondentů označilo možnost zvýšit si či doplnit kvalifikaci. Toto jsou dle mého názoru také silné motivy k účasti na vzdělávacích akcích. Nařízená účast na vzdělávacích akcích se prokázala u 10% respondentů a 9% respondentů by navštívilo vzdělávací akci kvůli novému zaměstnání. Ostatní možnosti zvolilo méně jak 10% respondentů. Potkat nové lidi 6%, získání osvědčení, diplom 5% a získání znalostí potřebných pro každodenní život 5%. Nejmenším motivem se pak stala snaha lépe vykonávat své zaměstnání a pro zábavu (obě možnosti zaškrtno 2% respondentů). Nejméně respondentů by navštívilo vzdělávací akci z důvodu začínání s podnikáním 1%.

Motivace k vzdělávání	Počet
Potřeba doplnit, zvýšit chybějící kvalifikaci	16
Snaha lépe vykonávat své zaměstnání	3
Zvýšení šance na dobrou kariéru	22
Snížení hrozby ztráty práce	31
Zvýšení šance najít, změnit zaměstnání	13
Záměr začít s podnikáním	1
Byla to povinnost, nařízení	14
Snaha získat znalosti a dovednosti užitečné pro můj každodenní život	7
Snaha získat znalosti a dovednosti o tématu, které mě zajímá	17
Získat osvědčení, diplom	7
Potkat nové lidi	8
Pro zábavu	3
Celkem	142

Tabulka 11 - Motivace k zaměstnání

Obrázek 11 - Motivace k zaměstnání

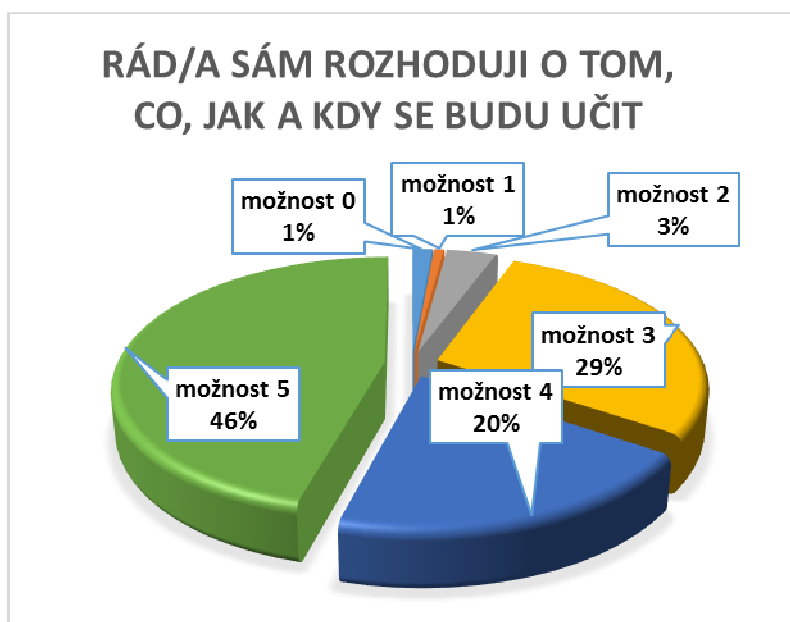
Otázka č. 11 - Nyní bychom se rádi dozvěděli více o Vašich názorech na vzdělávání a učení. Nabídneme Vám různé výroky.

- **Rád/a sám/a rozhoduji o tom, co, jak a kdy se budu učit**

S tímto výrokem naprosto souhlasí 46% respondentů. Většina lidí totiž preferuje určitou volnost v rozhodování. Neutrální postoj k této otázce vykazuje 29% respondentů. Zřejmě jim je víceméně jedno co, kdy a jak se budou učit. Možnost spíše ano zvolilo 20% respondentů a víceméně se přiklánějí k určité volnosti rozhodování. Pouze jeden respondent (1%) se nechce rozhodovat a nejradši by měl studium nařízené. Dva respondenti neumějí, nebo nechtějí odpovědět (1%) a pět respondentů se spíše nechce rozhodovat (3%).

	Počet
možnost 0	2
možnost 1	1
možnost 2	5
možnost 3	41
možnost 4	28
možnost 5	65
Celkem	142

Tabulka 12 - Rozhodování o učení

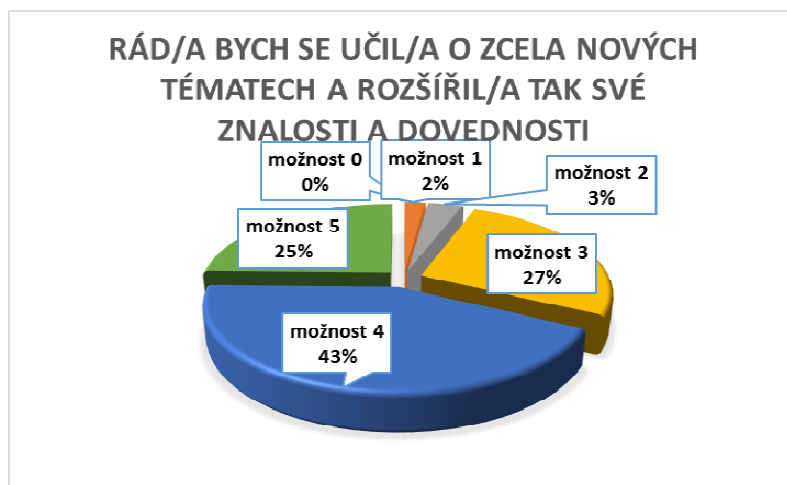
Obrázek 12 - Rozhodování o učení

- **Rád/a bych se učil/a o zcela nových tématech a rozšířil/a tak své znalosti a dovednosti.**

S tímto výrokem naprosto souhlasí čtvrtina respondentů a k této možnosti se přiklání 43% respondentů. Z mého pohledu je tento stav velmi pozitivní, protože téměř 70% respondentů se chce učit o novinkách a rozšiřovat si své znalosti. Naplňují tak podstatu celoživotního učení, protože pokud někdo nemá chuť se něco nového učit, ani se nic nenaučí. Neutrální postoj zastává 27% respondentů. Zde si myslím, že správnou informovaností o vzdělávacích akcích je stále možnost tyto lidi přesvědčit k dalšímu vzdělávání. Na tuto otázku odpověděli všichni respondenti. Naprosto nesouhlasí s tímto tvrzením pouze 2% a spíše nesouhlasí pouze 3%.

	Počet
možnost 0	0
možnost 1	3
možnost 2	5
možnost 3	38
možnost 4	61
možnost 5	35
Celkem	142

Tabulka 13 - Učení se novým tématům

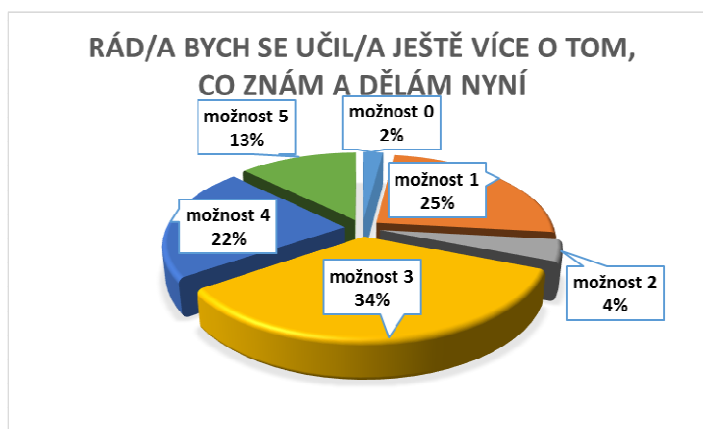
Obrázek 13 - Učení se novým tématům

- **Rád/a bych se učil/a ještě více o tom, co znám a dělám nyní.**

Naprosto souhlasí s tímto tvrzením 13% respondentů, 22% respondentů spíše s tímto tvrzením souhlasí. Přiznám se, že mě tato čísla překvapují. Předpokládala jsem, že většina respondentů se bude chtít i nadále vzdělávat v tom co už zná a získávat tak určitou výhodu proti své konkurenci (zevnitř podniku i zvenčí). Neutrální postoj má 34% respondentů, tito lidé se dají za určitých okolností přesvědčit o důležitosti prohlubování toho, co už znají. Naprosto s tímto výrokem nesouhlasí 25% respondentů a spíše nesouhlasí 4%. Tři lidé (2%) nechtěli, nebo neuměli na tuto otázku odpovědět.

	Počet
možnost 0	3
možnost 1	35
možnost 2	6
možnost 3	49
možnost 4	31
možnost 5	18
Celkem	142

Tabulka 14 - Prohlubování současných znalostí

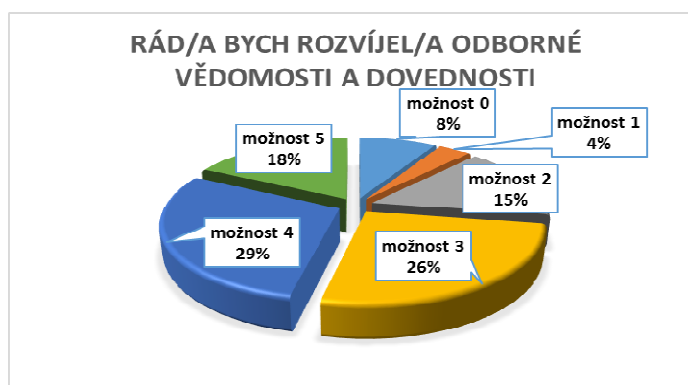
Obrázek 14 - Prohlubování současných znalostí

- **Rád/a bych rozvíjel/a odborné vědomosti a dovednosti.**

Ohledně odborných dovedností a vědomostí je situace trochu příznivější, naprosto souhlasí 18% respondentů a 29% spíše souhlasí s tímto tvrzením. Dle mého názoru je tato situace lepší z důvodu povahy zaměstnání respondentů. Ekonomika a účetnictví je rychle se měnící obor a z tohoto hlediska je návštěva různých školení naprosto nutná. Neutrální postoj zaujímá k tomuto tvrzení 26%. Naprosto nesouhlasí 4% respondentů a spíše nesouhlasí 15% respondentů. Dle mého názoru je tento stav dán tím, že se respondenti v tomto oboru samovzdělávají a nepotřebují navštěvovat oficiální školení. Na tuto možnost neumělo, nebo nechtělo odpovědět 8% respondentů.

	Počet
možnost 0	12
možnost 1	5
možnost 2	22
možnost 3	37
možnost 4	41
možnost 5	25
Celkem	142

Tabulka 15 - Rozvíjení odborných vědomostí

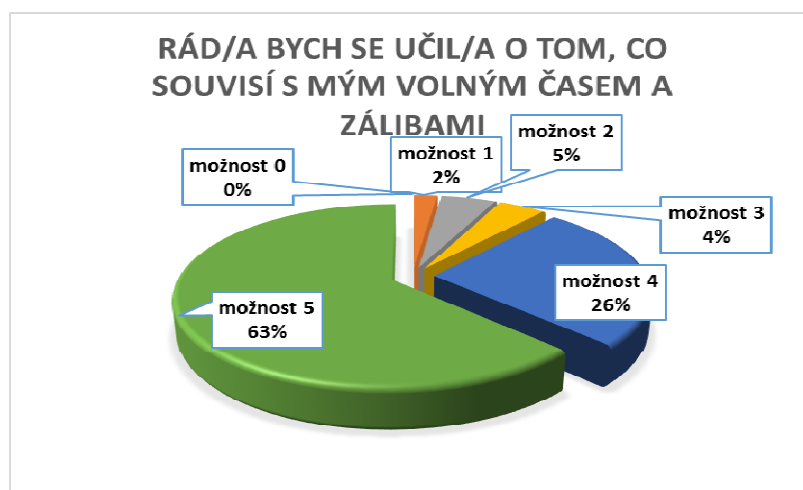
Obrázek 15 - Rozvíjení odborných vědomostí

- **Rád/a bych se učil/a o tom, co souvisí s mým volným časem a zálibami.**

U tohoto tvrzení naprosto souhlasí 63% respondentů a 26% spíše souhlasí. Ve své podstatě drtivá většina respondentů je ochotna věnovat své úsilí a čas koníčkům a zálibám. Z tohoto tvrzení je patrné, že respondenti nemají problém věnovat se učení, ale nechtějí tolik energie věnovat své práci. Přestože jim jejich koníčky nepřinášejí finanční prostředky je jejich zdokonalování pro většinu lidí důležité. Podle mě je to z důvodů, že jim přinášejí psychickou pohodu. Neutrální postoj byl potvrzen 4% respondentů, spíše nesouhlasí 5% respondentů a 2% respondentů naprosto nesouhlasí. Na tuto otázku odpověděli všichni respondenti.

	Počet
možnost 0	0
možnost 1	3
možnost 2	7
možnost 3	6
možnost 4	37
možnost 5	89
Celkem	142

Tabulka 16 - Učení se zálibám

Obrázek 16 - Učení se zálibám

Otázka č. 12 - Co byste se rádi ještě v životě učili?

Tuto otázku jsem nehodnotila graficky. Mezi nejčastější odpovědi patřila odpověď cizích jazyků. Tuto možnost zvolilo přes 90% respondentů (128 respondentů). Druhá nejčastější odpověď byla práce na PC. Mezi dalšími odpověďmi se objevovali různé koníčky

a zájmové činnosti. Překvapivá pro mě byla odpověď získání řidičského oprávnění, kterou zvolilo 66 respondentů, což je 46%.

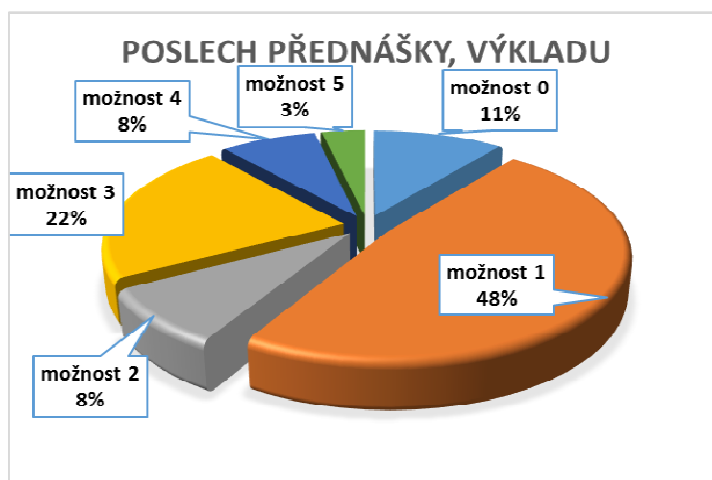
Otázka č. 13 - *Jaké metody by nejlépe vyhovovaly Vašemu učení?*

- **Poslech přednášky, výkladu**

Jedná se o otázku formulovanou jako hypotézu. Naprosto souhlasí s touto možností pouze 3% respondentů. Tímto byla potvrzena má hypotéza, že většina respondentů nechce navštěvovat pouze „nudné“ přednášky a radši vyhledávají názornější metody učení. I možnost spíše ano se dostala pod 10% (získala 8%). Neutrální postoj zaujímá 22% respondentů a nechtělo, nebo neumělo odpovědět 11% respondentů. Naprosto nepřijatelné jsou přednášky pro 48%. Je zřejmé, že tito lidé by nejradši používali pro své učení jiných metod, které jsou více zaměřeny i na ostatní smysly než je sluch. K této možnosti se spíše přiklání 8% respondentů.

	Počet
možnost 0	15
možnost 1	68
možnost 2	12
možnost 3	31
možnost 4	11
možnost 5	5
Celkem	142

Tabulka 17 - Poslech, přednášky

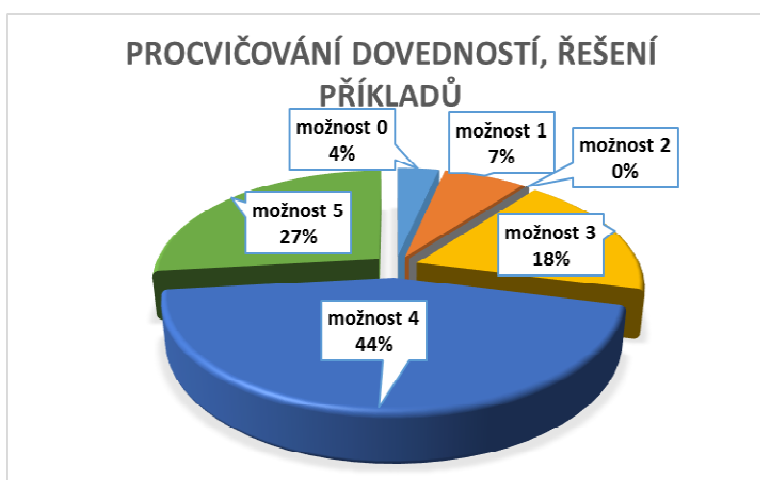
Obrázek 17 - Poslech, přednášky

- **Procvičování dovedností, řešení příkladů.**

U této metody výuky je situace naprosto odlišná než u předešlé metody. Zde 27% naprosto souhlasí s tímto tvrzením a 44% spíše souhlasí. Je to dáno oborem respondentů. Účetnictví se nejlépe pochopí na příkladech a myslím si, že většina respondentů má s takovým způsobem výuky zkušenosti. Neutrální postoj zastává 18% respondentů. Pro 7% respondentů je takováto metoda výuky naprosto nepřijatelná a 4% respondentů nechtělo, nebo neumělo odpovědět.

	Počet
možnost 0	5
možnost 1	10
možnost 2	0
možnost 3	26
možnost 4	63
možnost 5	38
Celkem	142

Tabulka 18 - Procvičování dovedností

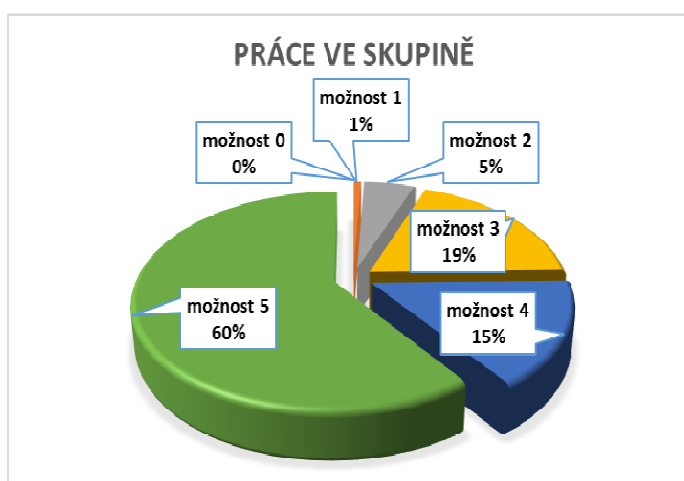
Obrázek 18 - Procvičování dovedností

- **Práce ve skupině.**

I tato metoda byla mezi respondenty velmi oblíbená. Naprostý souhlas s touto metodou vyjádřilo 60% respondentů a spíše ano potvrdilo 15% respondentů. Myslím si, že jsou tato čísla ovlivněna do jisté míry náturou respondentů. Přeci jen je jednodušší se při výuce schovat ve skupině, než vystupovat jako jednotlivec. Neutrální postoj vykazuje 19% respondentů. Naprostý nesouhlas vyjádřilo 1% respondentů a spíše nesouhlasí 5% respondentů. Tito respondenti naopak mají do jisté míry strach vyjádřit svůj názor, nebo ukázat své „nevědomosti“ před skupinou ostatních lidí. Na tuto otázku odpověděli všichni respondenti.

	Počet
možnost 0	0
možnost 1	1
možnost 2	7
možnost 3	27
možnost 4	22
možnost 5	85
Celkem	142

Tabulka 19 - Práce ve skupině

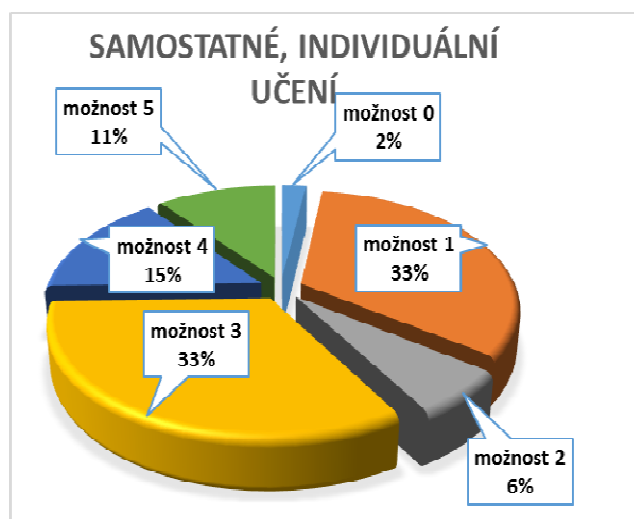
Obrázek 19 - Práce ve skupině

- **Samostatné, individuální učení.**

Ani tato metoda není u respondentů příliš oblíbená. Tuto metodu by maximálně preferovalo pouze 11% respondentů. Možnost spíše ano zvolilo pouze 15% respondentů. Je to zřejmě dáno faktem, že ve více lidech je učení jednodušší. Já sama se k tomuto tvrzení také hlásím. Je jednodušší vzniklé problémy se studiem prodiskutovat s jinou osobou a najít případné řešení problému. Neutrální k tomuto tvrzení je třetina (33%) respondentů. Naprosto zamítá tuto možnost 33% a spíš by tuto možnost nevolilo 6% respondentů. To koresponduje s mým předchozím tvrzením, že ve dvou a více lidech „se to lépe táhne“. Na tuto otázku neuměla, nebo nechtěla odpovědět 2% respondentů.

	Počet
možnost 0	3
možnost 1	47
možnost 2	9
možnost 3	47
možnost 4	21
možnost 5	15
Celkem	142

Tabulka 20 - Samostudium

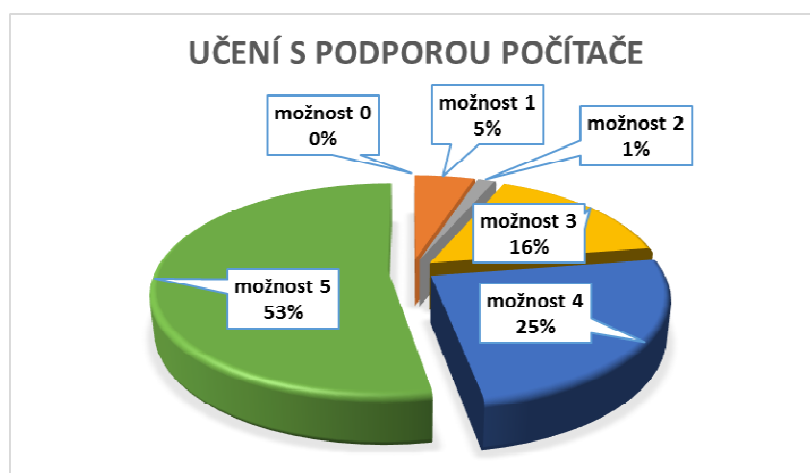
Obrázek 20 – Samostudium

- **Učení s podporou počítače.**

Toto je další z otázek použitých jako hypotéza. Tvrdím, že by více jak 50% preferovalo tuto formu učení. Důvodem pro mé tvrzení je, že téměř všichni respondenti jsou z hlediska oboru vykonávané práce počítačově gramotní, a proto jim výuka na počítači nebude přinášet problémy. Dotazníkové šetření tento názor u vybrané skupiny lidí potvrdilo. Možnost naprostého souhlasu zvolilo 53% dotazovaných. Dalších 25% se k této možnosti přiklání. Jsem ráda, že dotazníkové šetření tuto hypotézu potvrdilo, protože je podle mě výuka pomocí počítače v dnešní uspěchané době jedním z nejdůležitějších metod vhodných pro celoživotní učení.

	Počet
možnost 0	0
možnost 1	7
možnost 2	2
možnost 3	23
možnost 4	35
možnost 5	75
Celkem	142

Tabulka 21 - Učení s podporou počítače

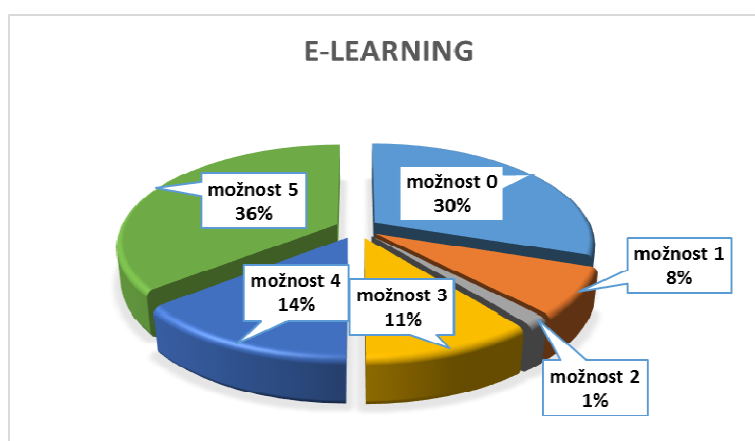
Obrázek 21 - Učení s podporou počítače

- **E-learning**

Možnost naprostého souhlasu s touto metodou potvrdilo 36% respondentů. Spíše se kloní k této možnosti 14% respondentů. Tato čísla korespondují s předešlým zjištěním. Sice není tak oblíbená jako předešlá možnost, ale je patrné, že tato moderní metoda je u respondentů velice oblíbená. Překvapující je, že 30% respondentů na otázku nechtělo, nebo neumělo odpovědět. Dle mého názoru je to způsobeno nedostatečnou osvětou a znalostí této novější metody výuky. Myslím si, že kdyby byli účastníci tohoto dotazníkového šetření lépe seznámeni s možnostmi E-learningu, většina by považovala tuto metodu za vhodnou k celoživotnímu učení. Pro 8% respondentů je tato metoda naprosto nevhodná a 1% se přiklání k této možnosti.

	Počet
možnost 0	43
možnost 1	11
možnost 2	2
možnost 3	15
možnost 4	20
možnost 5	51
Celkem	142

Tabulka 22 - E-learning

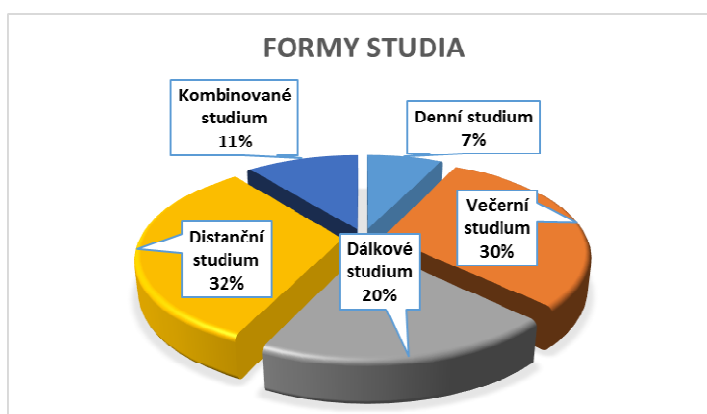
Obrázek 22 - E-learning

Otázka č. 14 - Jaká forma vzdělávání by nejlépe vyhovovala vašemu vzdělávání?

Tato otázka také sloužila jako podklad pro formulaci hypotézy. Tvrdím, že nejvýhodnější formy studia jsou pro většinu respondentů dálkové a distanční studium. Bohužel analýza dotazníků zjistila, že distanční studium je pro 32% respondentů vhodnou formou studia. Druhé v oblíbenosti však nebylo dálkové studium, jak jsem předpokládala, ale večerní studium (30%). Je to pro mě překvapivé zjištění, že respondenti preferují studium ve večerních hodinách, před samostudiem a konzultacemi. Je to dáno asi skutečností, že respondenti nemají v oblibě samostudium jako metodu výuky. Z tohoto důvodu zvolilo možnost dálkového studia pouze 20% respondentů. Kombinované studium by zvolilo 11% respondentů a 7% respondentů by zvolilo denní studium. Toto číslo je pro mě zajímavé, protože si sama nedovedu představit, jak by skloubili práci se školou. Zřejmě se jedná o respondenty, kteří nemají pevnou pracovní dobu a mohou si docházku do práce přizpůsobit svým potřebám.

Denní studium	10
Večerní studium	43
Dálkové studium	28
Distanční studium	46
Kombinované studium	15
Celkem	142

Tabulka 23 - Formy studia

Obrázek 23 - Formy studia

Otázka č. 15 - Odhadněte, jak často jste používali v posledních třech měsících následující elektronické zdroje informací a elektronické komunikační prostředky.

- **Telefon, elektronická pošta E-mail, webové stránky**

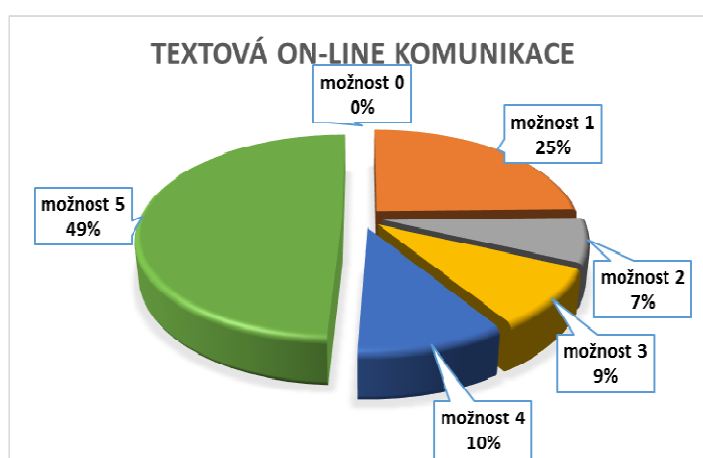
Tyto tři možnosti jsem nezpracovávala graficky z důvodu, že 100% respondentů potvrdilo používání těchto prostředků několikrát za den. Myslím si, že pro nikoho nemůže být tato skutečnost překvapivá, protože se jedná o nejrozšířenější elektronické a komunikační prostředky všech věkových kategorií.

- **Textová on-line komunikace.**

Jedná se o velmi rozšířený způsob komunikace. Na rozdíl od SMS je zpráva přes ICQ, SKYPE a podobné „zdarma“. To potvrzují i výsledky dotazníkového šetření, kdy tento prostředek komunikace používá několikrát za den 49% respondentů. Dalších 10% využívá tento prostředek aspoň jednou za den. Jednou za týden využívá textovou online komunikaci 9%. Jednou za měsíc používá tento způsob komunikace 7% respondentů. Pouze 25% respondentů nepoužilo tento prostředek v posledních třech měsících vůbec. Z toho je patrné, že se jedná o velmi preferovanou alternativu SMS zpráv.

	Počet
možnost 0	0
možnost 1	35
možnost 2	10
možnost 3	13
možnost 4	14
možnost 5	70
Celkem	142

Tabulka 24 - Textová on-line komunikace

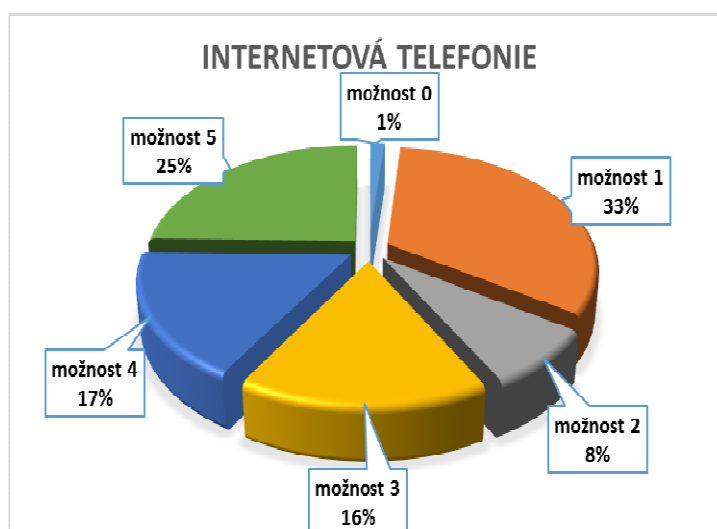
Obrázek 24 - Textová on-line komunikace

- **Internetová telefonie**

Telefonování pomocí internetu je další z mnoha moderních technologií. Výhodou je, že zdarma můžeme zavolat komukoliv po celém světě a navíc při správném vybavení počítače lze přenášet i obraz. Z tohoto důvodu si myslím, že je tento způsob komunikace u respondentů velmi používaný. Toto mé tvrzení se potvrdilo, protože 25% respondentů zvolilo možnost používání internetové telefonie několikrát denně a 17% respondentů používá internet k telefonování jednou za den. Jednou týdně používá tento komunikační prostředek 16% respondentů. Vůbec není používán třetinou respondentů (33%) a jednou za měsíc je využíván 8%. Na tuto otázku neumělo, nebo nechtělo odpovědět 1% respondentů.

	Počet
možnost 0	2
možnost 1	47
možnost 2	11
možnost 3	23
možnost 4	24
možnost 5	35
Celkem	142

Tabulka 25 - Internetová telefonie

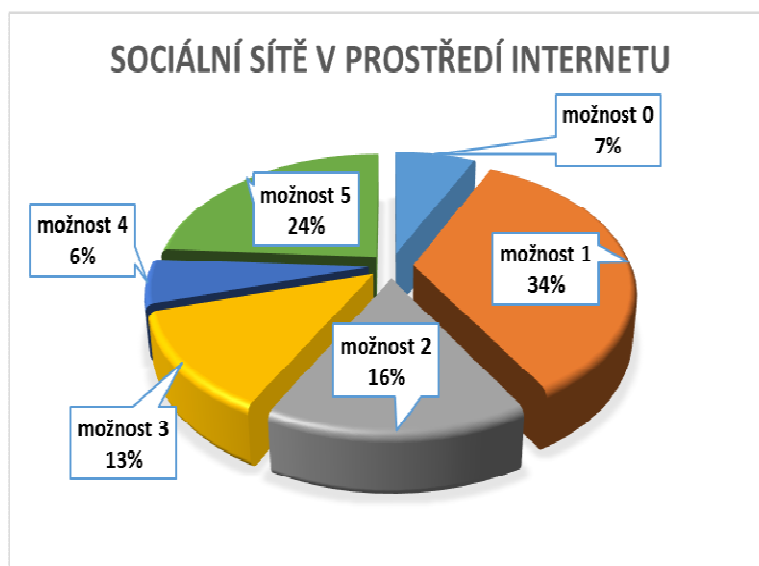
Obrázek 25 - Internetová telefonie

- **Sociální sítě v prostředí internetu**

Používání sociálních sítí je dalším fenoménem současné doby. Neznám snad člověka, který by sociální sítě nevyužíval. Proto si troufám tvrdit, že několikrát za den, nebo jednou za den používá sociální sítě minimálně 50% respondentů (možnosti 4, 5). Po vyhodnocení dotazníku jsem však byla překvapena, jak málo jsou sociální sítě u dotazované skupiny využívány. Několikrát denně jsou využívány pouze 24% a jednou za den pouze 6%. Dohromady tyto dvě možnosti tvoří 30% respondentů. Jediné vysvětlení, které mě napadá je, že starší věkové kategorie nemají důvěru k sociálním sítím a bojí zneužití informací, které o sobě zveřejní. Deset lidí (7%) nedokázalo, nebo nechtělo na tuto otázku odpovědět a i zde je vidět opatrný přístup, kdy ani do anonymního dotazníku nesdělili, zda sociální sítě využívají. Úplným překvapením pro mě byl fakt, že 34% respondentů nevyužívá sociální sítě vůbec, což je také zřejmě způsobeno určitou nedůvěrou v sociální sítě. Jednou za měsíc jsou sociální sítě používány 16% a jednou za týden 13% procenty respondentů. Po vyhodnocení této části dotazníku si troufám tvrdit, že používání sociálních sítí je stále výsadou mladší generace, kde jsou v hojné míře využívány.

	Počet
možnost 0	10
možnost 1	49
možnost 2	23
možnost 3	18
možnost 4	8
možnost 5	34
Celkem	142

Tabulka 26 - Sociální sítě

Obrázek 26 - Sociální sítě

5 Závěr

Co dodat na závěr? Přiznám se, že mě samotnou tato práce velmi obohatila a získala jsem nové zkušenosti. Z použité literatury jsem se dozvěděla, jak hodně záleží Evropské unii a dalším členským státům na celoživotním učení. Vzhledem ke konceptu celoživotního učení jde o jeden z palčivých problémů, který netrápí jen Českou republiku, ale i ostatní vyspělé země kolem nás. Je pravdou, že pokud chce jedinec rychle reagovat na současné zběsilé tempo života ať v pracovní sféře, nebo v soukromém životě, musí „zasednout znovu do školních lavic“ a učit se novým poznatkům a zdokonalovat se v tom co zná. Největším hnacím motorem pro celoživotní učení je dle mého názoru nezaměstnanost. V některých oborech čekají na uvolněné místo zástupy lidí, a pokud nebudu nadále zvyšovat svoji kvalifikaci, může se stát, že se jednoho dne ocitnu bez práce.

Naštěstí jsou v dnešní době zapracovány do výuky nové metody a formy, které využívají počítačové technologie a hlavně všemocný internet. Z tohoto pohledu pak není nutné při celoživotním učení vstávat ráno do školy. Mohu si své vědomosti prohlubovat a učit se novým z domova. Dle mého názoru jsou nejvhodnějším nástrojem celoživotního učení LMS systémy. Nelze sice s nimi učit dovednostem, ale jako vzdělávací systém jsou pro mě naprosto dokonalé. Velkou výhodou je totiž možnost testování získaných znalostí a tím pádem získávám i určitou zpětnou vazbu o správném postupu při výuce.

V dotazníkovém šetření mě některé získané informace od respondentů překvapili a některé jsem očekávala. To, že na pozicích technickohospodářských pracovníků pracují

převážně ženy, není překvapením pro nikoho z nás. Každý jistě má s tímto fenoménem své zkušenosti. Co mě však velmi překvapilo je, že 60 respondentů ze 142 oslovených jsou starší 50-ti let. Toto je dáno zřejmě jejich dlouholetou praxí v daném oboru. Navíc tito zaměstnanci nejméně mění své zaměstnání, protože v tomto věku je obtížné hledat nové pracovní uplatnění. Třetina lidí v tomto oboru jsou vysokoškolsky vzdělaní lidé. Toto si lze vysvětlit poměrně jednoduše. Účetnictví je velmi specifický vědní obor, kde se pravidla mění i několikrát během roku a vysokoškoláci mají daleko lepší předpoklady se vyznat v legislativní džungli, která je pro účetní zákony specifická.

Mezi nejsilnější motivační faktory sice patří stále dobrý plat (39% respondentů), ale pro respondenty není zase až tak velkým motivem jak jsem předpokládala. Respondenti preferují do jisté míry jiné motivační faktory. Dobré pracovní prostředí je určitě důležité, protože kdo by se chtěl osm hodin, pět dní v týdnu cítit nepříjemně. Vzhledem k faktu, že většina respondentů jsou ženy, je důležitou motivací pracovní doba a krátká cesta do práce. Je samozřejmé, že ženy mají daleko víc domácích povinností než muži.

Nejčastějším důvodem k celoživotnímu učení je hrozba ztráty zaměstnání. Vzhledem k věku respondentů se určitě nedivím, protože by si nové zaměstnání sháněli velmi obtížně. Nejpreferovanější formou studia se pro respondenty stalo distanční studium. Dle mého názoru je tato forma celoživotního učení velmi vhodná. Co mě však překvapilo je, že více respondentů by uvítalo se vzdělávat ve večerních hodinách, než formou samostudia spojeného s konzultacemi. Mezi metodami byla nejpreferovanější práce ve skupině, kdy mají účastníci kurzu možnost si navzájem sdělovat své poznatky a snadnější cestu k řešení různých problémů. Druhou nejčastější možností je pak učení pomocí výpočetní techniky, kdy tuto možnost preferovalo více jak 50% respondentů. Nejméně oblíbenou metodou je pak výklad a přednáška. U této metody velmi záleží na osobě učitele, protože přednáška může být od „uspávače hadů“ nejen velmi nudná, ale přináší i malý efekt ve výuce. Pokud je ovšem přednáška podána zajímavou formou se spoustou příkladů na přednášené téma, může mít i tato metoda velmi překvapivé výsledky.

Využívání elektronických zdrojů informací a komunikačních prostředků je také u respondentů na vysoké úrovni. Nepřekvapilo mě, že všichni respondenti využívají několikrát denně telefon, e-mail a webové stránky, vždyť si málokdo z nás dokáže život bez těchto věcí představit. Co mě však velmi zaujalo je, že sociální sítě nejsou aspoň u dotazované skupiny tak rozšířené. Zřejmě ještě nenastal ten správný čas, aby i starší lidé v tak hojné míře využívali sociální sítě, jako mladí lidé.

Jsem velice ráda, že si mnoho lidí uvědomuje potřebu celoživotního učení, stejně jako já. Asi nejhorší by pro mě bylo, kdybych neměla možnost se nadále vzdělávat v tom, co mě zajímá. Profesní růst je po stránce celoživotního učení také velmi důležitým faktorem a velkým hnacím motorem. Doufám, že v budoucnu budu moci i nadále studovat, nebo aspoň navštěvovat různá školení. Nerada bych, aby mé vzdělání zamrzlo na určitém bodě, kdy by pak byla velmi obtížná cesta v celoživotním učení.

6 Použitá literatura

HUSA, J. a J. VOTAVA. *Odborné vzdělávání a celoživotní učení v kontextu vývoje venkovského prostoru v ČR*. Praha: Česká zemědělská univerzita, Institut vzdělávání a poradenství, 2009, s. 218. ISBN 978-80-213-2002-4.

KELLER, Jan a Lubor HRUŠKA TVRDÝ. *Vzdělanostní společnost?: chrám, výtah a pojišťovna*. Vyd. 1. Praha: Sociologické nakladatelství, 2008, 183 s. Studie (Sociologické nakladatelství), 49. sv. ISBN 978-808-6429-786.

RABUŠICOVÁ, M. – RABUŠIC, L. *Učíme se po celý život?: o vzdělávání dospělých v České republice*. 1. vyd. Editor Milada Rabušicová, Ladislav Rabušic. Brno: Masarykova univerzita, 2008, 339 s. ISBN 978-80-210-4779-2.

SKALKOVÁ, Jarmila. *Obecná didaktika: vyučovací proces, učivo a jeho výběr, metody, organizační formy vyučování*. 2., rozš. a aktualiz. vyd., [V nakl. Grada] vyd. 1. Praha: Grada, 2007, 322 s. ISBN 978-80-247-1821-7.

Memorandum o celoživotním učení. [online]. Praha [cit. 2014-03-01]. Dostupné z: <http://www.nvf.cz/archiv/memorandum/index.htm>

Strategie celoživotního učení ČR. [on-line] Praha: Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy, 2007. [cit. 2014-03-01]. Dostupné na: www.msmt.cz/mezinarodni-vztahy/strategie-celozivotniho-uceni-cr-1

Mezinárodní klasifikace vzdělání ISCED 97. [online]. Praha: Český statistický úřad
[cit. 2015-01-15]. Dostupné na:

http://www.czso.cz/csu/klasifik.nsf/i/metodika_mezinarodni_klasifikace_vzdelani_isced_97#

2

7 Příloha

Dotazník

1) *Pohlaví*

- Muž
- Žena

2) *Věk*

- do 25 let
- 26 až 50 let
- 51 až 60 let
- 60 let a více

3) *Jaké je Vaše nejvyšší ukončené vzdělání?*

- Základní vzdělání
- Střední vzdělání
- Vyšší odborné vzdělání (DiS.)
- Vysokoškolské vzdělání (Bc., Ing., Mgr.)
- Vědecká hodnost (CSc., PhD.)

4) *Jaký je obor Vašeho dosaženého vzdělání?*

- Všeobecné vzdělání, bez odbornosti (gymnázium, lyceum)
- Technické obory (elektrotechnika, strojírenství, stavebnictví atd.)
- Zemědělství, lesnictví, veterinářství
- Ekonomie, finance, účetnictví a bankovníctví
- Veřejná správa a administrativa
- Vojenství, policie, bezpečnost
- Právo či legislativa
- Medicína, lékařství, zdravotnictví
- Tělesná výchova a sport
- Učitelství, školství, vzdělávání
- Přírodovědní obory (biologie, fyzika, geologie, matematika atd.)
- Společenskovední a humanitní obory
- Umělecké obory (výtvarné umění, architektura, film atd.)
- Služby (např. kadeřnice, prodavač, gastronomie)
- Jiný obor, jaký?

5) Podle čeho jste vybíral(a) svůj obor vzdělávání?

- Vlastní zájem
- Uplatnitelnost
- Rodinná tradice
- Regionální důvody
- Prestiž oboru
- Přijímací zkoušky
- Jiné, prosím uveďte:

6) Jaký je obor Vašeho současného zaměstnání?

- Všeobecné vzdělání, bez odbornosti (gymnázium, lyceum)
- Technické obory (elektrotechnika, strojírenství, stavebnictví atd.)
- Zemědělství, lesnictví, veterinářství
- Ekonomie, finance, účetnictví a bankovníctví
- Veřejná správa a administrativa
- Vojenství, policie, bezpečnost
- Právo či legislativa
- Medicína, lékařství, zdravotnictví
- Tělesná výchova a sport
- Učitelství, školství, vzdělávání
- Přírodovědní obory (biologie, fyzika, geologie, matematika atd.)
- Společenskovední a humanitní obory
- Umělecké obory (výtvarné umění, architektura, film atd.)
- Služby (např. kadeřnice, prodavač, gastronomie)
- Jiný obor, jaký?

7) Jakým způsobem jste získal(a) své poslední zaměstnání

- Rodina, příbuzní
- Známi
- Kolegové z práce
- Úřad práce
- Inzeráty
- Personální agentura
- Jinak, uveďte:

8) Co by podle Vašeho názoru mohlo nejvíce zvýšit Váš zájem o vzdělávací akce?

- Pokud bych měl/a více informací o vzdělávacích akcích
- Kdyby mi vzdělávací akci někdo doporučil
- Kdyby vzdělávací akce probíhala v blízkosti mého bydliště
- Kdyby se vzdělávací akce zaměřovala na moje vlastní zájmy a koníčky
- Pokud bych znal/a jiné účastníky nebo absolventy
- Pokud by mi výsledky vzdělávání pomohly v mé kariéře
- Jiné důvody

9) Co považujete ve své práci za nejdůležitější?

- Dobrý plat
- Jistota že nepřijdu o místo
- Využití schopností
- Zajímavá práce
- Dobré pracovní prostředí, kolektiv
- Krátké dojíždění
- Možnost setkávat se s lidmi
- Výhodná pracovní doba
- Zodpovědná práce
- Uznávaná, užitečná práce
- Možnost pracovního postupu
- Podílení se na vedení

10) Jaká byla Vaše nejdůležitější motivace k účasti na vzdělávací akci/akcích, kterých jste se zúčastnili?

- Potřeba doplnit, zvýšit chybějící kvalifikaci
- Snaha lépe vykonávat své zaměstnání
- Zvýšení šance na dobrou kariéru
- Snížení hrozby ztráty práce
- Zvýšení šance najít, změnit zaměstnání
- Záměr začít s podnikáním
- Byla to povinnost, nařízení
- Snaha získat znalosti a dovednosti užitečné pro můj každodenní život
- Snaha získat znalosti a dovednosti o tématu, které mě zajímá
- Získat osvědčení, diplom
- Potkat nové lidi
- Pro zábavu
- Z jiného důvodu:

11) Nyní bychom se rádi dozvěděli více o Vašich názorech na vzdělávání a učení. Nabídneme Vám různé výroky.

(5 = maximální souhlas, 4 = spíše ano, 3 = neutrální postoj, 2 = spíše ne 1 = nesouhlas, pokud na otázku neumíte odpovědět nebo nechcete odpovídat, označte hodnotu 0)

- Rád/a sám rozhoduji o tom, co, jak a kdy se budu učit 0 1 2 3 4 5
- Rád/a bych se učil/a ještě více o tom, co znám a dělám nyní 0 1 2 3 4 5
- Rád/a bych se učil/a o zcela nových tématech a rozšířil/a tak své znalosti a dovednosti 0 1 2 3 4 5
- Rád/a bych rozvíjel/a odborné vědomosti a dovednosti 0 1 2 3 4 5
- Rád/a bych se učil/a o tom, co souvisí s mým volným časem a zálibami 0 1 2 3 4 5

12) Co byste se rádi ještě v životě učili?

1.
2.
3.

13) Jaké metody by nejlépe vyhovovaly Vašemu učení?

(5 = zcela vyhovuje, 4 = spíše vyhovuje, 3 = neutrální postoj, 2 = spíše ne, 1 = zcela nevhovuje, pokud na otázku neumíte odpovědět nebo nechcete odpovídat, označte hodnotu 0)

- Poslech přednášky, výkladu 0 1 2 3 4 5
- Procvičování dovedností, řešení příkladů 0 1 2 3 4 5
- Práce ve skupině 0 1 2 3 4 5
- Samostatné, individuální učení 0 1 2 3 4 5
- Učení s podporou počítače 0 1 2 3 4 5
- E-learning 0 1 2 3 4 5
-

14) Jaká formy vzdělávání by nejlépe vyhovovala vašemu vzdělávání?

- Denní studium (nejčastější forma, probíhá každý den v pětidenní vyučovací týdně)
- Večerní studium (probíhá pravidelně několikrát v týdnu zpravidla v odpoledních a večerních hodinách, často využíváno při nástavbovém studiu)
- Dálkové studium (samostatné studium spojené s konzultacemi)
- Distanční studium (samostatné studium převážně nebo zcela s pomocí ICT, příp. konzultací)
- Kombinované studium (střídání denní a jiné formy)

15) Odhadněte, jak často jste používali v posledních třech měsících následující elektronické zdroje informací a elektronické komunikační prostředky.

(5 = několikrát za den, 4 = 1x za den, 3 = 1x týden, 2 = 1x za měsíc, 1 = nepoužívám, pokud neumíte posoudit nebo nechcete odpovídat, označte hodnotu 0)

- Telefon 0 1 2 3 4 5
- Elektronická pošta (E-mail) 0 1 2 3 4 5
- Textová on-line komunikace (instant messaging) – např. ICQ a podobné 0 1 2 3 4 5
- Internetová telefonie (VoIP) – např. Skype 0 1 2 3 4 5
- Sociální sítě v prostředí internetu (např. Facebook.com, Spoluzaci.cz) 0 1 2 3 4 5
- Webové stránky 0 1 2 3 4 5